

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 18



Politikos apžvalga

STREZOS KONFERENCIJOS REZULTATAI

Visas pasaulis nekantriai laukė Strezos konferencijos rezultatų. Mat, būseną buvo įtempta, kai kurie laikraščiai net rašė, kad galima laukti karo, o čia susirinko trys galingiausios Europos valstybės: Anglija, Italija ir Prancūzija ir tarėsi taikos reikalais. Tai ir buvo svarbiausias Strezos konferencijos uždavinys suderinti Anglijos, Italijos ir Prancūzijos taikos metodus. Principe visos trys yra nusistačiusios ieškoti priemonių karui išvengti. Dabar, po konferencijos, visos Europos spauda rašo, kad konferencija neapvylė ir, iš tikrųjų, davė teigiamų rezultatų. Iškart buvo susidariusios dvi nuomonės, viena Italijos ir Prancūzijos, kad Vokietija savo elgesiais grąsina taikai, nes jos atsisakymas nuo Versalės sutarties kariškų nuostatų yra pasirengimas karui. Todėl Strezos uždavinys sudaryti jėgą prieš vokiečius. Kita Anglijos, kad reikia palikti atviras duris susitarti su vokiečiais. Tačiau, per derybas buvo susitarta veikti išvien taikai patikrinti. Anglai įsitikino, kad su vokiečiais nepavyks susikalbėti ir todėl turi eiti išvien su Prancūzija ir Italija. Po konferencijos buvo išleistas komunikatas, kuriame pranešama, kad visos trys dalyvės nusistačiusios visomis jėgomis palaikyti taiką Europoje ir šioj srity veikti išvien. Vadinas, buvo susitarta pasmerkti per T. S-gos Tarybos nepaprastą sesiją vokiečių kovo 16 d. žygį ir ateityje tokiais atvejais taikyti tam tikras sankcijas (baudž. priemonės). Pagaliau buvo nutarta paremti Rytų ir Vidurinės Europos paktų sudarymo reikalus.

TAUTŲ SĄJUNGOS TARYBOS SESIJOS IŠDAVOS

Prancūzijai reikalaujant ir pasiremiant Tautų Sąjungos paktų buvo sušaukta Ženevoje nepaprasta Tautų Sąjungos Tarybos sesija susidariusiai būsenai dėl vokiečių žygį apsvastyti. Dabar visos Europos spauda plačiai svarsto šios sesijos išdavas. Per šią sesiją buvo priimta Prancūzijos rezoliucija, pagal kurią vokiečių žygis sulaužyti Versalės sutartį ir atsiginkluoti, nepaisant vokiečiams šiuo atžvilgiu nustatytų ribų, smerkiamas ir pažymima, kad dėl to kilo pavojus visai Europai. Be to, nutarta imtis atitinkamų priemonių taikai palaikyti.

Anglai, kurie visą laiką svyravo, irgi balsavo už prancūzų rezoliuciją. Taip pat balsavo už ją ir visos mažesnės valstybės, išskyrus Daniją, kuri yra labai artima vokiečių kaimynė ir turi su ja kitų sąskaitų.

EUROPOS LAIKRAŠČIAI APIE ŽENEVOS SPRENDIMĄ

Prancūzų spauda patenkinta Ženevos sprendimu dėl vokiečių atsiginklavimo ir nurodo, kad tai yra prancūzų laimėjimas. Dabar jau niekas neabejoja dėl pavojaus, kuris gresia pasauliui iš Vokietijos pusės.

Sovietų Rusijos spauda rašo, kad Ženevos rezoliucija yra įspėjimas vokiečiams toliau tuo keliu neiti ir likusios Versalės sutarties dalies nelaužyti, nes kitos tautos yra pasiryžusios visomis jėgomis ginti taiką.

Vokiečiai labai nepatenkinti Ženevos sprendimu ir įteikė daugeliui valstybių notas, kuriose protestuojama prieš šį sprendimą ir nurodoma, kad valstybės, įeinančios į T. S. Tarybą, neturėjo teisės smerkti vokiečius už minėtą žygį. Ši nota buvo šalta priimta. Net ir lenkai neatsakė į vokiečių notą. Lenkų spauda nurodė vokiečiams, kad neapsimoka pykti, nes jie patys kalti, jei visa Europa nepasitiki jais.

PRANCŪZŲ SPAUDA APIE VOKIEČIŲ PRETENZIJAS KLAIPĖDĄ PAGROBTI

Žinomas prancūzų politikos laikraštis „Revue des deux Mondes“ šiomis dienomis idėjo ilgą straipsnį apie vokiečių pretenzijas dėl Klaipėdos. Prancūzų laikraštis nurodo, kad vokiečiai turi klastingų tikslų Klaipėdos atžvilgiu. Jie naujus savo metodus, kuriais naudojami vidaus politikoj, pradėjo pritaikyti ir užsienių politikai. Taip jie naudojosi įžulingais metodais Saro srity ir dabar nori tais pačiais metodais naudotis Klaipėdoje. Hitleris, anot prancūzų laikraščio, neatsisako nuo senovės kryžiuočių svajonių veržtis kiek galima toliau į rytus. Pagaliau laikraštis pabrėžia, kad Lietuvos garbės ir nepriklausomybės išsaugojimas yra visų Europos valstybių prievolė.

SOVIETŲ RUSIJA APIE VOKIEČIŲ PLANUS

Per Tautų Sąjungos Tarybos sesiją svarstant vokiečių žygį atsiginklavimo reikalu visiškai atvirai kalbėjo Sovietų Rusijos užsienių komisaras Litvinovas. Jis paprastai, „nediplomatiškai“ pareiškė, kad vokiečiai ginkluojasi ne apsigynimo, o užpuolimo tikslais. Jie, anot Litvinovo, nori revanšo ir graso kaimyninėms valstybėms. Su šia jo nuomone sutiko ir kitų valstybių atstovai Tautų Sąjungoj.

IRSTA VOKIEČIŲ — LENKŲ DRAUGYSTĖ

Kadangi lenkų užsienių reikalų ministeris Beckas Ženevoje balsavo už priešvokišką rezoliuciją, tai vokiečių spauda reiškia pasipiktinimą prieš lenkus ir smerkia jų taktiką Ženevoje. Europos spauda tuose straipsniuose mato vokiečių—lenkų draugystės suirimo pradžią.

LENKAMS NEPATINKA PABALTIOJOS SANTARVĖ

Europos laikraščiai, svarstydami, kodėl Lenkija balsavo Ženevoje už prancūzų rezoliuciją ir nepalaikė savo bičiulių vokiečių, nurodo, kad Lenkija nori atsikratyti vokiečių ir vėl atnaujinti sąjungą su prancūzais. Mat, Pabaltijo valstybių bendradarbiavimas, ypač būsianti jų konferencija Kaune, kelia Lenkijos nerimą. Net pats Pilsudskis neramus. Todėl lenkai vėl artinasi prie prancūzų.

IR LENKAI PATEISINA KLAIPĖDOS VOKIETININKŲ BYLOS SPRENDIMĄ

Lenkų žymusis laikraštis „Słowo“, pilsudskininkų organas, rašo apie Klaipėdos vokietininkų bylos sprendimą ir nurodo, kad iš vienos pusės sprendimas visiškai pateisinamas, o iš kitos pusės jis pabrėžia, kad Lietuva nepriklausomai nuo bent kurių įtakų tvarko savo valstybės reikalus ir yra savarankiška kovoje su vokiečių įtaka. Toliau laikraštis pabrėžia, kad gandai, jog vokiečiai turėjo įtakos Lietuvoje ir išnaudojo ją prieš lenkus, yra tiktai pasakos. Dėl vokiečių represijų lenkų laikraštis nurodo, kad Lietuva apsieina ir be vokiečių rinkos bekonams ir kitiems žemės ūkio produktams. Lietuva dabar daugiau prekiauja su Sovietų Rusija ir ten daug parduoja.

DIDŽIŲJŲ VALSTYBIŲ ŽYGIS KLAIPĖDOS REIKALU

Šiomis dienomis Klaipėdos krašto konvenciją pasirašusiųjų valstybių atstovai Kaune (Anglijos, Prancūzijos, Italijos) kreipėsi į Lietuvos vyriausybę dėl Klaipėdos krašto statuto vykdymo. Jie pabrėžė, kad Lietuva turi sunkumų vykdydama Klaipėdos krašto statutą, tačiau ji turi stengtis sureguliuoti direktorijos ir seimelio veikimą ir išvengti nesusipratimų, nes didelės valstybės yra susirūpinusios Klaipėdos reikalais.

Prancūzų spauda rašo, kad dėl žygio jokia būdu netenka daryti išvadų, kad visa atsakomybė už sunkumus užverčiama Lietuvai. Klausimas iškilo dėl Strezos konferencijos, kur buvo užklaustas anglų užsienių reikalų ministeris Simonas dėl Klaipėdos krašto būsenos. Šis atsakė, kad dėl to yra pagrįsto susirūpinti.

Bendrai spauda pabrėžia, kad dėl nesusipratimų labiausiai kalti vokiečiai, kurie varo neleistiną propagandą.

AMERIKA DIDINA SAVO KARIUOMENĘ

Jungtinių Amerikos Valstybių karo ministerija paskelbė, kad nuo š. m. liepos 1 d. bus imami į kariuomenę savanoriais (ten visa kariuomenė sudaroma iš savanorių, kuriems mokama atitinkama alga ir gerai išlaikomi) vyrai nuo 18 iki 35 metų amžiaus. Manoma, kad iš viso kariuomenė padidės 31.700 žmonių. Ligi šiol Amerikos kariuomenė turėjo 118.750 žmonių, dabar gi norima padidinti iki 165.000 žmonių. Kadangi Amerikoje dabar yra daug bedarbių, tai manoma, kad šis skaičius lengvai susidarys.

LIETUVOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS LOZORAITIS LANKYS ŠVEDIJĄ

Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis pakvies tas į Švediją. Jis vyks į Švediją š. m. birželio 12 d. Spaudos žiniomis, Švedijoje lankysis ir Estijos užsienių reikalų ministeris ir Suomijos prezidentas. Šių vizitų tikslas — glaudesnis bendradarbiavimas tarp Skandinavijos ir Pabaltijo valstybių.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Kar. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

Kodėl Velykoms nebuvo paleisti į atsargą kareiviai ir kodėl šaukiami į kariuomenę rezervo naujokai

Šių metų kovo mėn. pabaigoje Krašto Apsaugos Ministeris išleido įsakymą 1933 m. lapkričio 1 d. ir ankstyvesnių tarnybos pradžių kareivius į atsargą paleisti š. m. birželio mėn. 30 d., o balandžio mėn. pradžioje Vyr. Naujokų Ėmimo Komisija pavedė apskričių naujokų ėmimo komisijoms nuo š. m. balandžio mėn. 23 d. ligi 30 d. pašaukti sveikatai pertikrinti po 1934 m. rugsėjo 1 d. į naujokų rezervą įskaitytuosius vyrus ir tinkamus jų paimti į kariuomenę.

Kai kurie paviršutiniško galvojimo žmonės pamane, kad čia jau yra kažkokie nepaprasti įvykiai ir kad po jų jau tuojau turįs prasidėti karas. Žinoma, taip galvoti gali tik mažai tenusimant, kokiais veiksmais karas prasideda. Tokiems pakanka kitą kartą ir visiškai paprasto įvykio, kad padarytų labai baisių išvadų. Ta proga man prisiminė ir toks girdėtas įvykis. Vienas lenkų persekiojamas Okupuotosios Lietuvos gyventojas perbėgo per administracijos liniją į mūsų pusę. Kai jį klausinėjo, kas girdėti, jis nusiminęs pranešė mums labai, jo manymu, svarbių ir slaptų žinių. Girdi, apie Švenčionis matęs keturias lenkų pastatytas patrankas, atgręžtas į Lietuvos pusę. Žmonės kalbą, kad būsias karas. Mums, kariams, kurie besimokydami tokias pat patrankas gręžiojame į visas puses, panašios „žinios“ reikšmingumas atrodo daugiau nekaip juokingas, bet pranešėjas, matyti, buvo įsitikinęs, kad jau po tokių nepaprastų reiškinių karas būtinai tuojau turįs prasidėti. Mūsų laimei jis gražiai apsiriko. Karo ne tik tais metais, bet dar ir ligi šiol nekilo.

Taip pat šią praėjusią žiemą buvo šaukiami Žemaičių atsarginiai karo pratimų. Buvo nemažai ir tada tokių žmonių, kurie iš to įvykio sprendė, kad turįs tuojau prasidėti karas. Bet taip pat esame laimingi jo ir ligi šiol dar nesulaukę.

Mes, kariai, negalime taip paviršutiniškai galvoti.

Žinodamas tikrąsias šių metų pavasario paleidimo kareivių kariuomenėje užlaikymo ir rezervo naujokų į kariuomenę pašaukimo priežastis, čia ir noriu tomis žiniomis su „Kario“ skaitytojais pasidalyti.

Mums kariams žinoma, po kokių įvykių karas, paprastai, seka. Priešingumas tarp valstybių pasiekia aukščiausio laipsnio. Valstybės rašo viena kitai griežtus reikalavimus (ultimatumus), nutraukia diplomatinį santykius, atšaukia viena iš kitos savo pasiuntinius, mobilizuoja kariuomenę, paskelbia viena kitai karą ir, galop, pradeda viena kitą pulti. Šitokie veiksmai jau yra nebe paprasti ir dažniausiai pranašauja karą. Tokiais maždaug veiksmais prasidėjo didysis karas. Tiesa, kai kurie čia suminėtu veiksmy, kaip pav. karo paskelbimas ir kiti dabar jau pradeda išeiti iš mados. Žinome, pavyzdžiui, kad Kinų—Japonų karas prasidėjo be jokio karo skelbimo. Bet

viena sąlyga kaip dabar, taip, žinoma, ir ateityje turi pasilikti karui prasidėti būtina. Toji esminė karui kilti sąlyga yra ta, kad viena kuri pusė pradeda kitą pulti. Gerai žinome, kad Lietuva nesirengia ką nors pulti. Taigi karas galėtų prasidėti tik, jeigu mus kas nors pulti pradėtų. Tuokart jau, tiesa, karas būtų nebeišvengiamas, nes savo žemę mes ginsime ligi paskutiniosios. Taigi, neabejotinai tikrai galime pasakyti, kad mes kariauti pradėsime tik kieno nors užpulti.

Ar šių metų pavasario paleidimo kareivių kariuomenėje užlaikymas reiškia, kad mes norime pradėti su kuo nors karą? Žinoma, kad ne. Mūsų karinės prievolės įstatymas nustato 18 mėnesių tikrąją karo tarnybą. Bet jis taip pat leidžia Krašto Apsaugos Ministeriui savo nuožiūra paleisti karius į atsargą anksčiau ir užlaikyti juos kariuomenėje 3 mėnesius ilgiau nekaip nustatyta. Šį kartą p. ministeris visų savo teisių net ir nepanaudojo, nes šių metų pavasario paleidimo kareiviai kariuomenėje užlaikomi ne 3, o tik 2 mėnesius ilgiau.

Svarbiausia jų kariuomenėje užlaikymo priežastis yra ta pati, kaip ir rezervo naujokų į kariuomenę pašaukimo, būtent, reikalas sumažinti kariuomenėje susidariusį kareivių trūkumą, kol bus į kariuomenę paimti rezervo naujokai ir sutvarkyta, kad tas trūkumas tęstųsi kiek galima trumpiau, jeigu šaukiamųjų rezervo naujokų ir savanorių į kariuomenę stojančių vyrų jam visiškai papildyti neužtektų. Bet dėlko gi toks trūkumas susidarė?

Ligi pernykščių metų rudens naujokų ėmimo kariuomenei papildyti tinkamų naujokų pakakdavo. Dar seniau jų būdavo net daugiau, negu kariuomenei papildyti reikėdavo. Tą jų perteklių tekdavo atleisti nuo tarnavimo kariuomenėje burtais. Bet kadangi, kaip paprastai, burtų teisingumu negalima daug pasitikėti, nes ir iš tikrųjų pasitaikydavo, kad burtus ištraukdavo kai kurie kariuomenei tinkamiausi naujokai, todėl vėliau apskričių naujokų ėmimo komisijoms buvo įsakyta kiek galima burtų vengti, o kariuomenėn imti iš tinkamų tik tinkamiausius, t. y. tik tinkamus tarnauti rikiuotėje, o menkesnių iš vis dar tinkamų skaičiaus, t. y. tinkamų tarnauti tik nerikiuotėje, į kariuomenę neimti, bet įskaityti į n. rezervą. Bet kadangi tinkami tarnauti rikiuotėje nuo tinkamų tarnauti tik nerikiuotėje sveikatos atžvilgiu labai nedaug kuo tesiskiria, o tokius menkus trūkumus per trumpą apžiūrėjimo laiką apskr. naujokų ėmimo komisijoms nelengva yra pastebėti, nes kai kurie tų trūkumų tegali pasireikšti tik per ilgesnį laiką, pakitėjus gyvenimo sąlygoms ir aplinkybėms, todėl ir tie į kariuomenę paimtieji vyrai, kurių sveikatos trūkumai pasireikšdavo per du mėnesius po jų įkadravimo ir dėl jų jie būdavo pripažįstami

tinkamais tarnauti tik nerikiuotėje, iš kariuomenės būdavo paleidžiami į naujokų rezervą. Jei dėl to paleidimo ir susidarydavo nedidelis kareivių trūkumas, tai jam papildyti extra šaukimo daryti nereikėdavo, nes beveik užtekėdavo pavasarį savanoriais į kariuomenę stojančių vyrų.

Taip buvo ligi pernykščio rudens. Bet pernai rudeni, naujokus imant, tinkamų tarnauti rikiuotėje jau nebepakako, nes naujokų kontingentas pasirodė sveikatos atžvilgiu žymiai silpnėjęs kaip kitais metais.

Viena svarbesnių tokio silpnumo priežasčių, tur būt, greičiausiai bus ta, kad pernai į kariuomenę buvo imami 1913 m. gimę vyrai, tai yra kaip tik tie, kuriuos 1914 m. prasidėjęs didysis karas užklupo dar visai mažus, vos vienerių metų. Vieni jų tėvai galėjo būti paimti į kariuomenę, o motinos dėl to mažiau galėjo atsidėti jų auginimui, kiti su jų tėvais galėjo atsidurti tremtiniais ir buvo priversti pakelti žymiai daugiau, negu paprastai vargo, o ir Lietuvoje pasilikusių augimas, ypatingai vokiečių okupacijos metu dėl visokių nepriteklių, galėjo žymiai pablogėti. Šie padariniai, matyti, dar ir ligi šiol neišnyko.

Kiek reikia sveikatos atžvilgiu kariuomenei tinkamų naujokų nepririnkus, kariuomenėje susidarė kareivių trūkumas. Pernai rudeni tas trūkumas buvo papildytas tais naujokais, kurie turėjo būti įkadruoti šių metų pavasarį, bet už tat šių metų pavasario papildymui naujokų trūkumas dar labiau padidėjo. Kitų (1914) gimimo metų vyrų pašaukimu šio trūkumo užpildyti nebegalima, nes tie vyrai normaliai tegali būti šaukiami tik šiuo metų rudeni. Pagal karinės prievolės įstatymo 13 § anksčiau jie galėtų būti pašaukti tik Ministerių Kabinetai nutarus, jeigu grėstų Respublikai pavojus. Taigi, lieka tik tų pačių 1913 gimimo metų vyrai, kurie pernai rudeni jau buvo pašaukti ir po rugsėjo 1 d. įskaityti į naujokų rezervą. Karinės prievolės įstatymo 16 § kaip tik ir numato, kaip paprastą įvykį, kad naujokų rezervo vyrai per pirmuosius metus po jų pašaukimo gali būti imami į kariuomenę kareivių komplekto trūkumui papildyti. Naujokų rezervas tam ir yra, kad iš jo būtų papildomas susidaręs kareivių komplekto trūkumas. Jau ir pats pavadinimas tokią jo paskirtį nusako. Taigi šis rezervo naujokų pašaukimas nieko nepaprasto nesudaro. Tiek tik, kad mūsų praktikoje jis vykdomas pirmą kartą. Tačiau jo priežastis yra ne kokios kitos, kaip tik didžiojo karo padariniai.

Šių metų pavasarį sveikatai pertikrinti šaukiami: rezervo naujokai, kurie pernykščio rudens šaukimo metu, t. y. ne anksčiau kaip rugsėjo 1 d. apskričių naujokų ėmimo arba naujokų sveikatos tikrinimo komisijų sprendimais buvo įskaityti į naujokų rezervą, kaip pripažinti tinkamais tarnauti tik nerikiuotėje arba naujokų rezerve; buvę 1934 m. lapkričio 1 d. tarnybos pradžios kareiviai, kurie per pirmuosius du mėnesius po įkadruavimo buvo iš kariuomenės paleisti į naujokų rezervą, kaip pripažinti tinkamais tarnauti tik nerikiuotėje, ir tie buvę kareiviai, aspirantai arba kariūnai, savanorius išskyrus, kurie buvo paleisti iš kariuomenės, kaip pripažinti tinkamais tarnauti tik naujokų rezerve. Kiekvienas jų gaus atskirą šaukimo lapelį. Kartu su jais kariuomenėn bus imami ir savanoriai.

Pernai rudeni pašaukti naujokai, kurie laiku į apskričių naujokų ėmimo komisijas jų prievolių nu-

statyti nestojo, bus šaukiami tik šių metų rudeni. Bet jiems, žinoma, leidžiama ir dabar, pavasarį, stoti į kariuomenę savanoriais.

Iš pašauktų rezervo naujokų kariuomenėn bus imami tik pripažinti tinkamais tarnauti rikiuotėje arba nerikiuotėje. Stojimo atidėjimai dėl silpnos sveikatos ar nesubrendimo nebebus duodami. Tokie naujokai bus arba į kariuomenę paimti arba atleisti. Dėl nesveikatos karo tarnybai netinkami nebus imami. Lengvatos mokslui eiti ir dėl sunkios šeimos ar ūkio būklės šaukiamiesiems bus teikiamos bendra tvarka, o stojimo atidėjimai dėl sunkios šeimos ar ūkio būklės tebus teikiami tik ligi š. m. rugsėjo 1 d.

Ar šių šaukiamųjų pakaks susidariusiam kareivių trūkumui papildyti, iš kalno nuspręsti sunkoka. Tai pareis nuo to, kiek tokių rezervo naujokų bus rasta kariuomenei tinkamų ir kiek ši pavasarį stos ir bus į kariuomenę priimta savanorių. Bet kadangi, kaip jau anksčiau rašėme, 1913 gimimo metų vyrų kontingentas sveikatos atžvilgiu yra silpnas, o dabar dar teks rinktis kaip tik iš tų, kurie yra palikę tinkamesnius iš jų tarpo išrinkus, todėl labai galima, kad tiek, kiek reikia, tinkamų gali būti ir nepririnkta. Taigi net ir po šio rezervo naujokų ėmimo dar didesnis ar mažesnis kareivių trūkumas gali pasilikti. Tas trūkumas tada turėtų tęstis ligi rudens, kada kariuomenėn ateis naujokai, t. y. lapkričio mėn. pradžios, vadinasi, visą pusmetį. Vyriausybė ši trūkumą jau iš anksto numatydama ir norėdama, kad jisai nors visą pusmetį nesitęstų, ir nusprendė šių metų pavasario paleidimo kareivius užlaikyti kariuomenėje dar bent porą mėnesių. Tuo žygiu galimo kareivių trūkumo buvimo laikas nuo pusmečio sumažėja bent ligi 4 mėnesių. Tai ir yra pati svarbiausia tokio kareivių užlaikymo priežastis.

Baigdamas turiu dar pridurti, kad ne mes vieni taip darome. Spaudoje esame skaitę, kad panašiai yra pasielgę, pavyzdžiui, kad ir prancūzai, nors labai gerai žinome, kad taikos išlaikymui jie bene labiausiai yra susirūpinę. Be to, kaip žinome, jie rengiasi dar ir karo tarnybos laiką pailginti. Mat, toks tarnybos laiko pailginimas leistų jiems turėti didesnę ir geriau išmokytą kariuomenę, o su tokia kariuomene jau kiek lengiau išlaikyti taiką, nes jau mažiau kam begali atsirasti noro tokią kariuomenę turintį kraštą pulti. Toksai taikai laiduoti būdas yra žinomas jau iš senovės, nes jau romėnai sakydavę, kad „si vis pacem, para bellum“ — jei nori taikos, ruoškis karui. Taigi, ir mūsų šiame rašinėly aptartus žygius teisingiausiai būtų ta pačia prasme aiškinti, nebent tik noru išlaikyti taiką.

L. V.



Gen. Jonui Bulotai 80 metų

Balandžio 18 d. garbingas mūsų veteranas - aušrininkas, žilagalvis jaunatviškos dvasios senelis, dimisijos generolas Jonas Bulota, susilaukė savo 80 metų amžiaus. Tai retos ir garbingos sukaktuvės, ypač jos yra malonios, kada gerbiamas sukaktuvininkas yra daug ir labai daug nusipelnęs savo gimtajam kraštui ir savo tautai.

Visa energija dirbant išgyventi 80 metų — retas dalykas. Tai gražus metų skaičius.

Lietuvos kariuomenei irgi yra didelė garbė, nes gerbiamas jubilijatas yra ir jai nusipelnęs ir garbingas jos šeimos narys.

Dim. gen. Jono Bulotos 80 metų gyvenimo kelias nebuvo lengvas. Jo gyvenimas buvo tampa surištas su nuolatiniu lietuvių tautos reikalų rūpinimosi.

Dim. gen. veterinarijos gydytojas Jonas Bulota yra gimęs 1855 m. balandžio 18 d. Marijampolės apskr., Javaravo valsčiuje, Klevinės kaime. Jo tėvai ūkininkai.

Pradžios mokslą, brolio Antano padedamas, jis išėjo Marijampolėje, taip pat Marijampolėje baigė ir gimnaziją. Jau gimnazistu būdamas, Jonas Bulota artimiausiai draugavo su mūsų didžiuoju kalbininku dr. Jonu Jablonskiu, kan. Prapuolėniu ir kitais išimties lietuviams. Su jais jis sielojosi lietuvių tautos reikalais ir galvojo, kaip padėti savo žmonėms.

Aukštąjį mokslą, veterinariją, dim. gen. J. Bulota baigė 1882 m. Rusijoje, Petrapilio karo medicinos akademijoje. Tai buvo beprasidedanti garbingoji „Aušros“ gadynė.

Baigus mokslus, gydytojui J. Bulotai buvo pasiūlyta labai pelninga vieta Kaukaze. Tačiau jis nesutiko, jį traukė „ir tamsi ir juoda Lietuva“, ir jis į ją grįžo, ryždamasis dirbti tarp savųjų.

Iš Rusijos grįžęs apsigyveno Prienuose. Neilgai jis čia gyveno. Užmezgė ryšius su Marijampole ir ten surado žmonių, kurie taip pat, kaip ir jis, sielojosi lietuvių tautos reikalais. Tai buvo Arminas, Petras Kriaučiūnas, Staniškis ir kt. Prasidėjo intensyvus lietuvių tautos darbas ir šio darbo didesniame sėkmingumui 1884 m. J. Bulota iš Prienų persikėlė į Vilkaviškį, kur, kaip didesniame centre, o be to, esančiame ir pakelyje į Prūsus, buvo itin svarbus postas lietuviybės idėjoms skleisti.

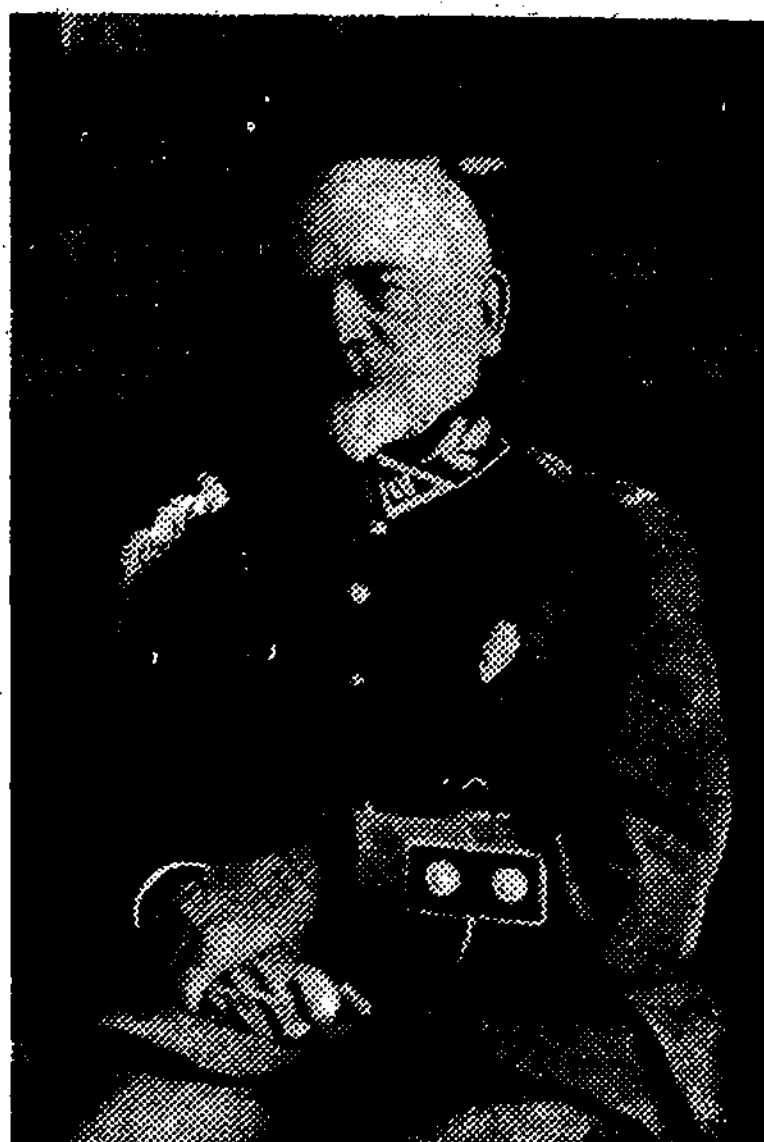
Vilkaviškyje J. Bulota buvo veterinarijos gydytoju rusų pasienio brigadoje. Tai buvo oficialus rusų akyse J. Bulotos darbas, tačiau šalia šito buvo kitas idėjinis darbas. Tuo laiku Tilžėje ėjo lietuviškos sąmonės žadinimo laikraščiai. Reikėjo gero tarpininko tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos lietuviybės veikėjų. Šias pareigas labai gerai ir sumaningai atlikdavo J. Bulota.

Dengdamasis savo oficialia tarnyba ir jos pareigomis, jis dažnai nuvykdavo į Prūsus. Į ten jis gabendavo pinigų, rankraščius, o iš ten lietuvišką spaudą. Tai jis atlikdavo tikru atsidėjimu, nebijodamas, jog šis dalykas buvo labai rizikingas: galėjo netekti tarnybos ir atsidurti kalėjime.

Kai 1891 m. Vilkauskijoje įvyko slapto lietuvių veikėjų suvažiavimas, J. Bulota, kartu su kitais lietuviybės veikėjais, buvo išrinktas į veikimo centro komitetą ir kurį laiką net redagavo „Varpą“ ir „Ūkinin-

ką“. Atrodė, kad viskas vyksta laimingai, tačiau taip nebuvo. Rusų valdžia pradėjo jį sekti ir tardyti. Liko tik viena išeitis — išsikelti, todėl Jonas Bulota atsidūrė kitame Rusijos pakraštyje, nuvyko į Kišeniovą, Besarabiją, ir ten buvo veterinarijos gydytoju prie Besarabijos muitų apygardos viršininko.

Nebuvo ramu ir šitarne Rusijos pakrašty, jis ir čia buvo slapta sekamas. Iš čia jis išvyko į Taliną. Tardymai ir sekimai neatsilieka nuo jo. J. Bulota žandarų suimamas, tardomas ir kaltinamas dalyvavęs slaptame lietuvių veikime. Tačiau, konkrečių įrodymų nesant, J. Bulota paleidžiamas. Gyvendamas Taline, J. Bulota irgi kiek tik galėdamas dirba Lietuvai. Ten kartu su kalbininku dr. Jonu Jablonskiu vadovauja lietuvių kolonijos veikimui.



Gen. JONAS BULOTA

Prasidėjus didžiajam karui, J. Bulota buvo nukentėjusiems nuo karo šelpti komiteto įgaliotiniu Taline, globojo lietuvių tremtinius, įsteigė kelias lietuvių prieglaudas ir keletą lietuviškų mokyklų. Jis taip pat pasirūpino ir tuos tremtinius grąžinti į Lietuvą.

1918 m. gruodžio mėn. J. Bulota, rusų kariuomenės pulkininko laipsnyje, grįžo į Lietuvą ir tuoju aktyviai prisidėjo prie mūsų kariuomenės kūrimo. 1919 m. jis buvo paskirtas mūsų kariuomenės karo veterinarijos skyriaus viršininku.

1923 m. J. Bulota iš kariuomenės išėjo į atsargą ir dirbo Lietuvos (dabar Vytauto Didžiojo) universitete: medicinos fakulteto veterinarijos skyriuje, buvo gyvulių patologijos ir terapijos katedros vedėju.

1927 m. jis vėl grįžo į aktyvią karo tarnybą; 1930 — Vytauto Didžiojo met. generolo laipsniu išėjo į dimisiją.

Be to, jubilijatas yra aktyvus šaulys, didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino tarybos narys ir Lietuvos savanorių kūrėjų garbės narys. Už nuopelnus Lietuvai jis apdovanotas daugybe įvairių aukštųjų ordinų.

Ats. j. lt. Jonas Leonavičius



Priešcheminės ir priešlėktuvinės apsaugos parodos atidarymas Kaune Parodos aikštėje. Kr. aps. min. gen. ltn. Šniukšta sutinkamas šaulių garbės sargybos *Pakulnio foto*

Pirmoji priešlėktuvinės - priešcheminės apsaugos paroda

Balandžio 25 d. didžiausiame žemės ūkio parodų paviljone buvo atidaryta pirmoji Lietuvoje priešlėktuvinės-priešcheminės apsaugos paroda. Šią parodą surengė Lietuvos aero klubas ir šaulių sąjungos priešcheminės apsaugos komisija.

Į parodos atidarymą atvyko krašto apsaugos ministeris gen. ltn. Šniukšta, susisiekimo ministeris inž. Stanišauskas, valstybės kontrolierius inž. Šakenis, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius, daug aukštų karininkų — kariuomenės įstaigų bei dalių viršininkų ir vadų, šaulių sąjungos vadovybė, aero klubo valdyba ir didelė minia žmonių. Šaulių dalinys dalyvavo rikiuotėje. Atvykusiam krašto apsaugos ministeriui gen. ltn. Šniukštai atraportavo karo aviacijos viršininkas av. plk. inž. Gustaitis, kviesdamas ministerį atidaryti parodą.

Ministeris gen. ltn. Šniukšta parodą atidarė šia kalba: „Man ypač malonu atidaryti pirmąją Lietuvoje surengtą priešlėktuvinę-priešcheminę parodą. Nežiūrint į tai, kad cheminis karas yra pasmerktas, tačiau matome, kad kitos tautos ginkluojasi ir rengiasi pavartoti šį ginklą. Lietuva nieko nemano pulti, bet gintis turime būti pasirengę. Štai dėl ko mums tenka remti visuomenės pastangas ir rūpesčius apsiginti nuo oro pavojaus. Apsigynimo darbas nuo cheminio ginklo šiandien visose šalyse vykdomas. Pas mus taip pat šis tas daroma. Šiomis dienomis vyriausybė paskelbė įstatymą apsisaugoti nuo pavojaus iš lėktuvų. Dabar tenka tik jį įgyvendinti. Šiame darbe reikalingas glaudus bendradarbiavimas tarp karo vadovybės ir visuomenės. Tad, sveikindamas parodos rengėjus, skelbiu parodą atidarytą. Visos mūsų pastangos nukreiptos Lietuvos Tėvynės labui!“. Ministerio žo-



Priešcheminės ir priešlėktuvinės apsaugos parodą atidarius. Paviljono vidus, kur įrengta paroda

Pakulnio foto

džius palydėjo Tautos himno garsai. Po atidarymo prasidėjo parodos apžiūrėjimas. Visus parodos eksponatus paaiškino komiteto pirmininkas ats. av. kpt. Tumavičius.

Parodoje yra keli skyriai su daugybe įvairių eksponatų. Parodos lankytojai čia turės progos pamatyti, kokios karo metu gali būti pavartotos ardamosios ir cheminės priemonės, priešui puolant iš oro miestus ir kitas gyvenamąsias vietas. Parodos eksponatai surinkti iš visur. Nemaža jų pagaminta ir mūsų krašte.

Priešlėktuvinės apsaugos skyriuje atvaizduota, kaip aviacija augo ir tobulėjo. Parodoma, kokia dabar yra karo aviacija, kiek gali pakelti bombonešiai. Modelių pavyzdžiais atvaizduoti įvairių lėktuvų tipai ir įvairių valstybių karo aviacijos ženklai. Visa kolekcija įvairiausio kalibro lėktuvinių bombų. Plačiai pailustruota, kiek ir kaip šios bombos veikia, kaip jos naikina centrus, fabrikus, tiltus, laivus. Parodyta ir degamųjų bombų rūšis. Diagramomis ir žemėlapiais atvaizduota, koks ir iš kur mums gali būti oro pavojus, per kiek laiko ir iš kurių priešų punktų svetimi lėktuvai galėtų pasiekti svarbesnius mūsų miestus. Atvaizduota, kaip turi būti įgyvendinamos aktyvios ir pasyvios priešlėktuvinės apsaugos priemonės. Čia labai ryškus Kauno puolimo vaizdas dienos ir nakties

metu. Jis pavaizduotas iš lėktuvų darytomis nuotraukomis. Taip pat parodoma, kaip patys gyventojai turi apsisaugoti priešui puolant iš oro. Slėptuvių skyriuje parodyta, kaip jos turi būti įrengtos didesniuose miestuose ir kitose vietose.

Cheminių medžiagų skyriuje galima susipažinti su įvairiomis, karo metu vartojamomis, cheminėmis medžiagomis, jų veikimu ir daroma žala. Visų cheminių medžiagų pavyzdžiai parodoje išstatyti ir demonstruojami. Nurodoma, kaip turima elgtis su dujomis apnuodytais žmonėmis. Įvairiausių dujokaukių pavyzdžiai, net karveliams laikyti priešdujinės dėžės, o šunims, arkliams ir kitiems gyvuliams — tam tikros dujokaukės. Be to, parodoje yra platūs apnuodytų vietų valymo (degazacijos) ir sanitarijos skyriai. Toliau, parodoje išstatyti įvairių lėktuvų ir bombų modeliai, įdomios nuotraukos iš didžiojo karo laikų (Paryžiaus bombardavimas ir kt.), plakatai, priešcheminės-priešlėktuvinės apsaugos organizacija kituose kraštuose ir daug dar kitų eksponatų. Taip pat yra priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos literatūros skyriai. Lauke parodyta, kaip turi būti rengiamos slėptuvės. Prie parodos stovi ir zenitinė patranka.

Pirmoji priešlėktuvinės-priešcheminės apsaugos paroda bus atidaryta ligi gegužės 5 d. Kasdien atidaryta nuo 9 ligi 18 val.

Dėl straipsnio „Liktinio privalumai“

„Kario“ 16—17 nr. Al. Sicila komentuoja ltn. Juškevičiaus rašinį „Skyrininko privalumai“. Paėmęs vieną kitą mintį iš minėto straipsnio, duoda naują rašinį „Liktinio privalumai“.

Al. Sicila nors užsimoko apibrėžti liktinio privalumus, bet niekas neišėjo. Argi tik cenzas, klasės — jau ir visi privalumai? Kaip matyti iš rašinio, Al. Sicila kitokių liktinio privalumų neranda. Rašydamas apie liktinių išsimokslinimą, autorius neturėjo taip siaurai apsiriboti viena kuria kariuomenės dalimi. Aplamai, liktinių cenzas nėra jau tokioj apverktinėj būsenoj. Kauno įgulos dalyse, neturinčių 4 klasių cenzo, liktinių galima rasti tik 15—20%. Laikas nuo laiko ir šis procentas smarkiai mažėja. Kiek didesnę procentą galima rasti provincijos įgulų dalyse, kur cenzas sunkiau įsigyti. Bet ir ten rengiami kursai ir cenzas įgyjamas.

„Kario“ skiltyse ne kartą tenka rasti žinučių, kad vienoj daly veikia kursai, kitos dalies tiek tai liktinių išlaikė egzaminus prie vietinės gimnazijos. Autorius tai nepastebėjo. Nepastebi taip pat, kad veik iš kiekvienos Kauno įgulos dalies po keletą liktinių lanko Vytauto Didžiojo universitetą, įstoja į Karo Mokyklą kariūnais.

Autorius labai siaurai pasako — „neatitinka pareigoms“, bet plačiau tai nepaaiškina. Kokioms, būtent, pareigoms? Jei autorių šį straipsnį rašyti pastūmėjo „Skyrininko privalumai“, tai jis turėjo pastebėti, kad tenai aiškiai ir smulkiai nusakoma skyrininko gerosios ir blogosios pusės. Deja, savo straipsnyje jis liktinio gerųjų ir blogųjų pusių neišskėlė, neišdėstė.

„Labai daug būrininkų, viršilų neatitinka savo pareigoms“ — sako autorius, o po to pabrėžia, kad taip pat labai daug yra ištarnavusių po 10 metų ir daugiau. Kame autoriaus logiškas galvojimas? Liktinis neati-

tinka savo pareigoms. Reikia suprasti, kad jis skirtų jam pareigų negali atlikti, arba jas atlieka netinkamai, blogai. Ir... tuo tarpu ištarnauja po 10 ir daugiau metų. Jei liktinis būtų netinkamas pareigūnas, tai ilgiausiai liktiniu galėtų ištarnauti vienerius metus, nes viršininkai tolimesnei tarnybai tokio nepaliktu.

Smarkiai autorius klysta sakydamas: „Tuo tarpu nedaug tėra viršilų, kurie pasiekia savo laipsnį 4, 5, 6 metų laikotarpy“. Ne cenzas čia kaltas, kaip autorius mano. Autorius turėtų žinoti, kad kuopoje viršila gali būti tik vienas, o liktinių puskarininkių 5—8. Tuo būdu, jei viršila tarnaus 10 metų, tai tuo laiku niekas iš puskarininkių negalės būti pakeltas į viršilos laipsnį. Nei cenzas, nei ištarnautų metų skaičius nieko negelbės, kol viršilos etatas bus užimtas.

Dar keletas žodžių dėl autoriaus užmetimų liktiniam. Nors autorius, kaip „Dievo rykštė“, nori nu-plakti liktinius už visokius dekoratyvinius blizgučius, perpetinius dirželius, diogenalius drabužius, butpinigius, maistpinigius ir t. t., bet užmiršta, kad blizgučiai, perpetiniai dirželiai, tai individuali vieno asmens nuomonė. Todėl ji gali būti taikoma tik jos autoriui, o ne visiems liktiniam. Visai kitas dalykas diogenaliai drabužiai. Įsakymas kariuomenei 1934 metų Nr. 19 § 30 uniformos aprašyme liktiniam tokius drabužius numato. Butpinigių ir maistpinigių klausimas irgi nebuvo kokia nors utopija, kaip autorius mano. Šis klausimas savo laiku buvo aktualus. Kariuomenės vyriausybė jį įvertino išleisdama naują liktiniam puskarininkiams atlyginti įstatymą.

Padarius bendrą išvadą tenka pasakyti, kad straipsnio autorius ne tik kad nedavė jokių naujų, gerų minčių užsibrėžtu klausimu, bet dargi jo visai neišnagrinėjo.

Ad. Čiuvaris



Mūsų lakūnai laisvais protarpiais saulutės atokaitoje

Pavasaris karo aerodrome

Gyvėja angaruose darbas. Įkylūs žiemos šalčiai jau nusibodo. Džiaugsmingai sutinkamas pavasaris ir kartu su juo beateina oro erdvių mėgėjų malonumai. Lakūnai šiltą storą aprangą kiša į gilesnius spintos kampus, nes ji dabar tebus reikalinga tik į aukštį kylant. Važiuklės pašliužos vėl keičiamos ratais. Apžiūrimi lėktuvai ir varikliai. Kai kuris nuima nusidėvėjusį variklį ir atiduoda į dirbtuves remontuoti, o kitas, gavęs atremontuotą, kabina prie lėktuvo nosies.

Mano „57“ variklis irgi nesveikuoja. Čia vienoje, čia kitoje vietoje klega, barška. Kai kur ir tepalo perdaug praleidžia. Suseno, susidėvėjo, vargšas. Nebe taip jau staigiai kelia į viršų Anbuką. Tiek valandų ištikimai traukusį į oro erdves dabar, kaip menkai tinkantį, bevertį daiktą, sulysusį, drebantį nuimu ir atiduodu. Atiduodu ten, kur kiekvienas jo varžtelis, varžtas, veržlė ir visos kitos dalys bus peržiūrėtos, susidėvėjusios pakeistos naujomis. Išardytas ir vėl surinktas bus grąžintas atgal. Gal jis trauks jau kitą Anbuką, gal laikinai ilsėsis sandėlyje. Gaila „senio“ variklio.

Kaip raitininkas susigyvena su savo žirgu, taip lakūnas su lėktuvu ir varikliu. Kai reikia skirtis, nors ir laikinai, gaila darosi to mechaniškai gyvo padaro. Ar jautė jis lakūno pergyvenimus, ar sielojosi kartu su juo dėl įvairių nepasisekimų, nieks nepasakys. Raitininkui į pagyrimus ir glamonėjimus žirgas atsako žvengimu, o lakūnas girdi vienodą savo „žirgo“ darbą, kai jis sveikas ir kai „pašaro“ netrūksta. Ir dažnai, kai pasiskundžia ši mechaniška gyva būtybė, jau esti pervėlu. Pervėlu, nes, pritrūkęs ko nors ar ne to, ko reikia, gavęs, užspringsta ir nustoja sukuti propelerį.

Ir dabar, kai nuėmiau seną ir uždėjau naują variklį, ne visai tikras buvau, kad jis manęs neapvils. Nepažinojom viens kito. Mūsų artimesnei ir glaudesnei pažinčiai ir ištvermei išbandyti vadas davė didžiulį perskridimą. Maršruto ilgis 434 km. Aplankysime

beveik visą Lietuvą. Punktų kiek reiks perskristi — nė nesuskaitysi.

— Ar tu buvai Telšiuose? — klausia žvalgas.

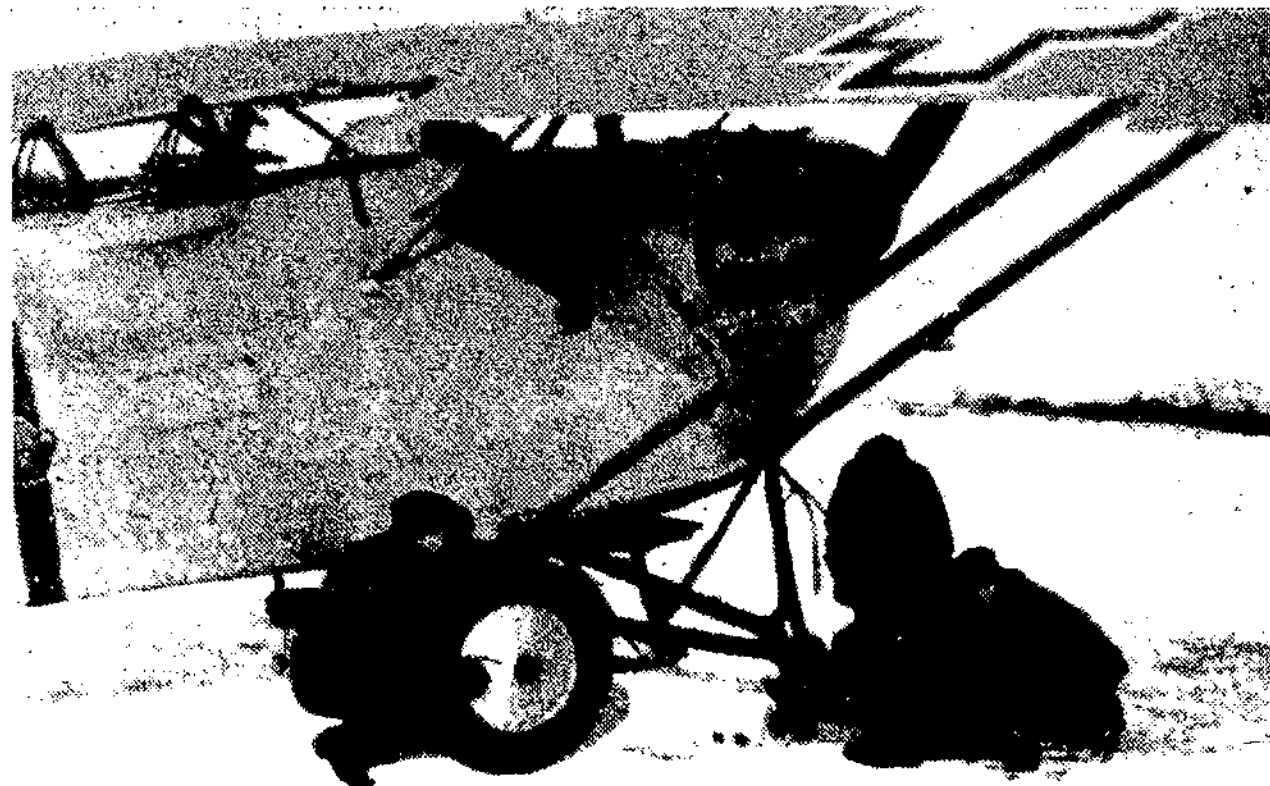
— Ant Plinkšių ežero tupėjau, o iš ten pakilus ir Telšiai matyti.

— Oras nekoks, o matomumas pavasarį, kai žemė marga, irgi neperryškiausias.

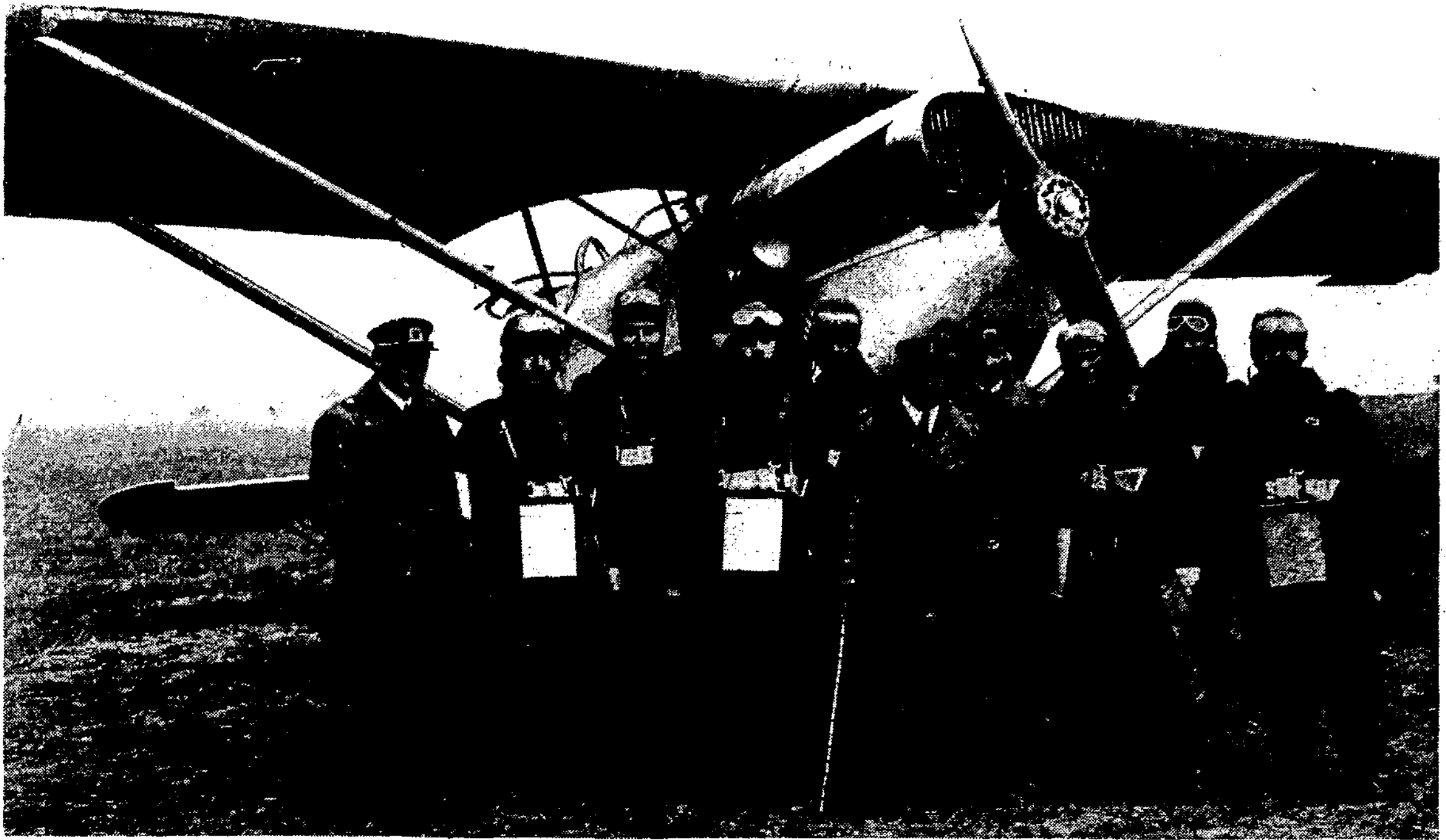
— Kompasso kursą gerai apskaičiavome, atstumą tarp punktų ir laiko, kiek skrisim, taip pat žinome. Varysime prisilaikydami kompasso, rasim, nepaklysim.

— Paklyst?! Nė nemanau, tik kad netiksliai galime į punktą atskristi, o tam reiks ir daugiau laiko ir be reikalo medžiagą eikvosime.

Ridenamė. Kai kur ratai sniegą ištaško, kai kur balutę išdžiovina. Starte apsisukame prieš vėją ir pakimbame ore. Praslenka angariai, „Maistas“, Darsūniškis. Dešinėje liekasi Jeznas.



Ratais pakeičiamos pašliužos



Pasirengę kilti

Stakliškės. Hm... Stakliškės. Jau daug kartų virš jų skridau, bet šiandien prisimenu neseniai vado pasakotas 1919 m. kautynes su bolševikais. Iš Stakliškių vadas (dar tada buvo 1-am husarų pulke) vijo bolševikus.

„Jojame aplenkdami Stakliškes. Priešakyje raudonuoja dvaro stogai. Per lauką taku, Stakliškių link, skubina dzūkaitė. Husaras Kirkila pažino.

— Ei! Marciuk! Ar nematei bolševikų?

— Cit! Nerėk! Pilnas dvaras, spausdama prie lūpų pirštą, išgąstingai paaikškino Marciukė.

— Trrr... tatata-taaa — sudrioksėjo salvė iš dvaro. Kaip vienas, nusivertėm nuo arklių ir pradėjome supti dvarą. Bolševikai iš karto gynėsi, o vėliau, atsišaudydami, pradėjo bėgti. Daug nukovėm, daug ir į nelaisvę paėmė, o svarbiausia, kad karo grobio skaičiuje buvo ir arklių. Dalis mūsų husarų jau prieš susišaudymą „jojo“ pėsti, o per susišaudymą dar keli virto „pėsčiais husarais“, todėl arklius labai branginome. Paklydėlė kulka nuskynė ir mano „Kaštaną“, kurį pakeičiau į daug blogesnę „bolševiką“.

Nors ir blogesnis, bet vis dėlto ne pėsčias husaras, — užbaigė vadas vieną iš daugelio savo kautynių nuotykių.

Prisimindamas šį pasakojimą, atsiduriu virš Dusmenų. Krūvelę susigūžusių dzūkiškų trobelių, bažnyčią ir bažnytkaimį skalauja ežeras. Aplink miškai, toliau Daugai su gražiu šakotu ežeru ir Varėnos smėlynai. Platus plentas veda pro Varėną, pro Perloją į Merkinę; kita šaka — pro Bobriškius, Trakus į Vilnių. Pasuku Onuškių link. Čia pat administracijos linija. Už jos ežerų apsupti Trakai. Sidabrine Neries juosta pasekus, matyti dunkstantis Vilnius. Kertam Kaunas—Vilnius geležinkelį ir sraunios Neries krantus. Kernavė. Mėgiama galingų senovės Lietuvos kunigaikščių pilis. Kiek laiko ir dalies Lietuvos sostinė buvusi. Kairėje išprausti tarp dviejų ežerų Žasliai. Dar toliau baltuojanti Kaišiadorių stoties rūmai. Širvintai, Giedraičiai, Musnikai, pasižymėję per Nepriklausomybės karą. Kiek čia ištikimi tėvynės sūnūs kraujo praliejo, kiek galvų paguldė, kol gimtąją žemelę nuo priešų išvalė.

Blizga Neris, nešančios iš Vilniaus pavergtų brolių skundus, ir gražiosios šventosios santaka. Ukmergė, apžergusi šventąją, apsismaigščiusi iš visų pusių, kaip iešmais, keliais, jungia daug aukštaičių kaimų ir miestelių. Balnikai, Malėtai, Labanorys gausių ežerų tarp savęs surišti.

Skersai aukštaičių kertame į Tytuvėnus. Vienoje kitoje vietoje paliekame žymesnį miestą ar miestelį. Tarp šilų baloja garsi atlaidais šiluva. Skardingos Dubysos krantai, sujungti aukščiausiu Lietuvoje Pagėgiai—Šiauliai Lydavėnų geležinkelio tiltu. Plentas Tilžė—Ryga. Kelmė. Viduryje miestelio keturkampė aikštė, dvi bažnyčios ir keli šimtai didesnių ir mažesnių žemaitiškų namų.

Žiaurų rusų žandarų viešpatavimą primena Kražiai. Kovoje dėl žemaitiškos kalbos, dėl savos bažnyčios nukentėjo nuo žiaurių rusų kazokų keli šimtai nekaltų kietabūdžių žemaičių. Garsiosios Kražių sker-



Pakeliui suklupo

dynės garsėjo ne tik Lietuvoje, bet ir plačiam pasaulyje. A. a. Vaičkus norėjo įamžinti Kražių skerdynes bent dabar sukurtoje filmoje... Reikėtų pasirūpinti, kad šis kilnus užsimojimas nežlugtų su Vaičkaus mirtimi.

Žvalgas paduoda raštelį. „Ar matai? Už ano miškelio dunkso Šatrija“. Išžiūriu. Tikrai, iš visos aplinkumos galima išskirti žemės pakilimą. Tur būt, kad Šatrija, nes šioje apylinkėje ji turi būti.

— Ant aukšto kalno Šatrijos,
Retai kas naktį nebijos,
Slapčia su dvasiomis kalbėt.
O dieną koks tai reginys
Jo nieks ant Alpių nemainys

Ir čia žemaičiai ims mylėt. — prisiminiau taip karštai mylėjusį ir garbinusį savo tėvynę a. a. poetą Maironį.

Nors iš lėktuvo ir labai sunku atskirti maži žemės paviršiaus nelygumai, bet bendras žemės vaizdas sudaro savotišką grožį, kurį lakūnai savaip supranta ir vertina. Gražūs žemaičių ežerai, mažai paliesti kultivuotos rankos miškai, upės ir upeliai su stačiais, skardingais, krūmais apaugusiais krantais, kaimuose susispietę žemaičiai ūkininkai, — taip gražiai atrodo iš lėktuvo, kad to grožio nei aprašysi, nei papasakosi, nei nutapysi. Jį tegalės suprasti tik tas, kurs pats iš aukštumos tai stebėjo.

Žemaičių sostinė Telšiai. Prie pat miesto Mėsčio, toliau Germanto, Plinkščių ežerai. Nutiesus geležinkelį Šiauliai—Kretinga, visų prie šio geležinkelio miestelių statyba pagyvėjo. Ypač matyti daug naujų trobesių Telšiuose ir Plungėje. Vyrauja čerpiniai ir skardiniai stogai. Vienur ar kitur raudonuoja ar baltuoja didesnis valdžios įstaigų ar privatus pastatas. Turgaus aikštė pilna žmonių ir vežimų. Tur būt, į turgų suvažiavo. Prie stoties ilga virtinė vežimų su bekonais. Gimnazijos aikštėje gimnastikos ar karinio parengimo pamoka.

Nuo Telšių pro Varnius pasukam į Nemuną. Iki Klaipėdos krašto, be Tauragės ir Šilalės, didesnių miestelių bei charakteringesnių vietų nematyti. Klaipėdos krašte matyti šiek tiek mažiau miškų ir daug gražiau atrodančių vienkiemų. Panemunės gyventojus aptvindė plačiai išsiliejęs Nemunas. Ir Tilžės tiltai atrodo pertrumpi.

Tilžė. Vydūno nuolatinė gyvenamoji vieta. Kenčia šis didelis lietuvininkas nuo išsišokėlių vokiečių nacių. Kenčia ir kiti lietuviai. Už ką? Už tai, kad jie lietuviai. Kad neišsižada savo gimtosios kalbos, lietuviškų papročių. Kad kuria kultūrinės, visuomeninės organizacijas. Akli vokiečių naciai — rasistai, nesilaikydami jokių padorumo dėsnių, kur ir kada tik gali puola, kolioja, niekina lietuvių, lietuvių tautą. Tur būt, užmiršo vokiečiai arba per savo „hagenkreizo“ akinius nieko nemato ir nematydamas neskaito. O Lietuvos istorijoje jis galėtų pasiskaityti ir prisiminti tuos laikus, kada lietuvių kardas klebena Magdeburgo pilies vartus, kada sumušti prie Tannenbergo vokiečiai keliaklūpti prašė taikos ir pasigailėjimo. Nereikėtų rausti vokiečiui, nes pamatytų, kad lietuvis nei sau, nei vokiečiams kare gėdos nedarė. Nedarys jis jos ir dabar, kai reikės ginti tėvynę ir lietuvių tautos garbę. Ne pykčiu, ne pagieža perpildyta lietuvių siela, ne keršto jis ieško, bet tai, kas jo, kas jam priklauso. Lietuvis nė pėdos atėjūnui neužleis...

Žvalgas trūktelėjo už peties. Anbukas skrodžia skersai Nemuno į Rytprūsius. Atsuku. Keistos mintys išsiblaško ir vėl pradedu dairytis. Plati Nemuno juosta veda į Kauną. Praskrendame pakrantėse išsidraikiusius miestelius: Jurbarką, Skirsnemunę, Plokščius, Veliuoną, Seredžių, Vilkiją. Čia pat ir Kaunas. Laikrodžio mažoji rodyklė padarė du pilnus ratus. Iškabėję ore 2 val. 5 min. nutupiame ir riedame prie angarų. Variklis patikimai, neatsikvėpdamas, traukė visą kelią. Putodamas alyva aptaškė visą Anbuko liemens drobę.

— Ko tiek daug šėlai ir putojai, — barasi valydamas mechanikas, bet kartu ir džiaugias, kad jo išrinktasis pirmasis krikštynas tesėjo.

Pilotas A. M.

Povelykiniai apdūmojimai

Girtuoklių mūsų kuopoje nėra. Jei per Velykas vienas kitas išsiurbė po porą stiklų alučio, tai argi dėl tokio menkniekio vadinsi vyrą girtuokliu. O patogumai dėl to, žinote, nežmoniški. Kada blaivi galva ir akyse nesisuka spiralės — kojos žengia tiesiai, nedaromos jokios trajektorijos. Eisena tiesi, kaip šautuvo vamzdis, mintys ir darbai taiklūs ir be klaidų, kaip prizą gavusio šaulio akis.

Bepigu kariškam žmogui. Nei vizitai, nei kitokios šelmystės nerūpi, nei persivalgysi, nei persigersi. Tiesa, vizitavo kazematus viršila su būrininku, bet tai šeimyniški vizitai. Užtat aiškiai išvengėm besočių svečių apsirijimo. O apsirijimas kariškam gyvenime tiesiog sulepšėjimu ir civilizmu kvepia.

Velykų rytą, mušdamas tradicinį margutį, kuopos vadas aiškiai pasakė:

— Štai, vyrai, tokių margučių dabar pilna Europa. Visokio didumo ir spalvų ir visokių nacių šių metų margučiai. Nežinome kas su kuo eis muštynių, keno margutis trūks ir keno sveikas pasiliks, bet mūsų margutis tebūnie kietas, kaip granitas, stiprus, kaip plienas ir nepermušamas, kaip šarvuočio šarvas. Šia proga keliu taurę už lietuvišką margutį!

Br. Barkauskas

Sparnuoti Lietuviai—Darius ir Girėnas

Amerikos lietuvių rūpesčiu yra išleista knyga „Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girėnas“. Knygą redagavo P. Jurgėla (Jurgelevičius).

Knygos turinys: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir mūsų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai. 1935 m. leidinys, 384 psl. su 86 paveikslais ir tvirtais viršeliais.

Knyga labai įdomi ir turtinga. Be to, ji išleista labdarybės tikslais. Padengus knygos išlaidas, visas pelnas yra skiriamas Čikagoje statomam Dariaus ir Girėno paminklui. Tie, kurie norės įsigyti šią įdomią knygą, prisidės dar ir prie kilnaus tikslo.

Knygą kariams parduoda papiginta kaina. Ją gali gauti Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriuje.

Dėl kainos ir sąlygų galima susitarti telefonu, per Kariuomenės štabą 33 ir iš miesto centralinės 39 — 27.

S. N.

Dėl karių sugyvenimo

Jeigu dviejų asmenų draugystė reikalauja labai artimų pažinčių ir gero elgesio, tai tuo labiau didžiulė masė, nors ir gerai organizuota, pavyzdžiui, kariuomenė. Todėl nenuostabu, kad „Kary“ atitinkamais straipsniais keliamos aikštėn įvairios šalintinos ydos, kurios ardo mūsų karių santykius. Man atrodo, kad šis kai kurių kariuomenės ginklų rūšių neigimas, o kitų aukštinimas, yra ne kas kita, kaip senas carizmo laikų padaras, kuris į mūsų tarpą jau senokai pateko.

Su šia ginklų rūšių „įsivaizdavimo manija“ reikėtų pradėti kovoti visiems viršininkams, nes tik tuo būdu galėtumėm prieiti prie visiško susigyvenimo. Jei gu husaras grandinis ar jaun. puskarininkis be noro sveikinas su pėstininkų dalies vyresniu laipsny arba kivirčinas koks nors karys su vyresniu, tai reiškinyš be galo smerktinas. Tokiems nesusipratimams išvengti reikėtų atitinkamų paskaitų, kuriose aiškiai ir iš pagrindų apibrėžtų šią blogybę. Su tuo turim kovoti visi, tik tada galima laukti teigiamų vaisių.

Čia turėtų būti pirmieji šio darbo pionieriai liktiniai puskarininkiai. Liktiniai yra artimiausi visų kareivių auklėtojai tiek tarnyboj, tiek ir bendram gyvenime, todėl visur turėtų žodžiu ir pavyzdžiu kareivius mokyti bičiuliškumo ir kitas kito gerbimo.

Kartais tenka pėstininkų kariui, einančiam pro artilerininkų mokymo aikštę, išgirsti, kaip būrininkas kareivį kolioja: „nelipk, kaip baklaška su kuprine ant stogo“, tik už tai, kad jis neužšoka ant arklio. Iš šito jau matyt, koks tokio liktinio yra leksikonas ir nuomonė bendrai apie pėstininkus. Dėl naujai atvykusių į dalis karių (naujokų) ir senesniųjų (eilinių) sugyvenimo reikia ypatingas dėmesys atkreipti į kadrą.

Kuopose kadro yra pakankamai, kad šį pravedžiavimo ir nesugyvenimo reikalą greit sutvarkytų. Šiame dalyke pažangos nematyt, nes niekas, be vieno antro, nesirūpina, o blogumai plečiasi smarkiai ir greit persiduoda į kartas. Juk įvairūs išsireiškimai: „degutukai, kralikai, baklaškos“ jau įsigyveno kaip nuolatiniai terminai.

Kadras visą tarnybos laiką ir savo išvaizda ir elgesiu turi rodyti tikrą lietuviui kariui prideramą pavyzdį, o tuomet turėsime pagrindą ir iš eilinio laukti. Įvairūs keiksmas ir koliojimai yra susmukimo ir nekultūringumo požymiai, kurie smarkiai mus žemina. Pralekti norime ir „caro“ viršininkus. Jeigu išgirsti skyrininką ar būrininką plūstant eilini, tai žinok, kad daugiausia dėl išvaizdos, kurios pats niekad nerodo, nes rankas visuomet laiko kišenėje ir svirduliuoja per rajoną ar kazematus. Naujokas atvykęs turi matyt žvalumą, elgesio grožį ir mandagumą, o tuomet tik iš jo reikalauk. Nereikia gąsdinti naujokų, kad po dviejų savaitių apmokymo „aš jus paimsiu į savo ranką“ ir t. t. Iš anksto užmušame į naują atmosferą atvykusiam nervus ir norą mokytis ir pradėdam tąjį „drausmės varymą“. Jau ne be reikalo eiliniai kartais išsitaria, kad „šiandien viršila varė drausmę“. Auklėjimo ir susigyvenimo reikalais pulko liktiniai turėtų rimtai susirūpinti ir pasitarti, bet ne pro pirštus leisti šį reiškinį.

Dėl įvairių „juodų“ darbų ar išsireiškimų „važiuojam“ ir t. t. turėtų būti įskiepyta eiliniui karinio

Brangiajai motinai

Sveika būk tėviškėj palikusi, motute,
Tiek padėkos Tau šiandien širdyje nešioju!
Aš išbučiuočiau Tavo baltus plaukus,
Tau meilę išdainuočiau su paukščiais giedoriais.

Aš jaučiu menkumą šitų žodžių
Prieš Tavo meilę, motut, begalinę,
Bet atsilyginti nors kiek norėčiau,
Nors kiek paguost tą brangiąją krūtinę.

Kiek nemigo naktų turėjai,
Lopšy mane besupdama;
Dainelių kiek gražių priaudei —
Išugdei mane su daina.

Išmokei tarti pirmą žodį
Ir meilę išugdei širdy
Savajam kraštui ir Kūrėjui —
Ir ji niekad neišnyks.

Žodžius tuos rytą vakarą kartojai,
Sakei — išauki lietuviu geru.
Kad savo kraštui būtumei paguoda —
Tavu keliu, mamyt, einu.

Paskui išleidai į karių šeimyną;
Tarp vartų ilgai mosavai.
Mačiau aš ašaras akyse,
Man laimę siųsdama verkei.

Nuo rūpesčių suguro Tavo veidas,
Nuo vargo apšarmojo plaukai,
Bet man brangesnė dar esi Tu,
Brangesnė, kaip kadais.

Mieloj karių šeimoj gyvendams,
Menu aš Tavo įdiegtus žodžius.
Čia mane laimė, motut, supa —
Tau meilės padėką siunčiu.

Juoz. Gražulis

mandagumo taisyklės ir karo tarnybos supratimas. Tuomet nepasitaikytų tokių dalykų. Jeigu koks apsigimėlis slapta kur ir parašo, tai dėl to neturėtumėm jaudintis, nes nedorėlių niekas neišvengia. Aš siūlau, kad karių susidraugavimo ir gero santykiavimo reikalus geriau prižiūrėtų kadras, o ypač liktiniai. Tuomet bus pasiektas reikalaujamas tikslas.

Karininkui toki kasdieniški reikalai sunkiau pastebėti, nes atvyksta tik į užsiėmimus ir netenka girdėti kalbų apie įvairius jų reikalus, kurie kartais yra ir neleistini kariams. Todėl čia tik kadro pareiga. Būkime, kadriniai, daugiau susipratę ir tėviški, tada mūsų auklėjimas bus šimteriopai vaisingesnis.

Jeigu esame kareivių viršininkai, tai sugebėkime mokyti ne tik skyriaus žvalgybos ar patrulių veiksmų, bet ir tinkamo elgesio ir bičiuliškumo savo tarpe. Dvasinis ir moralinis auklėjimas yra nelengvas ir daugiau reikalauja darbo, o jis atlikti — mūsų pareiga. Nesupratimu skystis neturime teisės, nes jau daugumas esame pakankamai išsimokslinę, kad eiliniui kariui galėtume duoti supratimą apie karo tarnybos, viršininkų ir t. t. gerbimo reikšmę. Remkime savo darbą tinkamais gyvenimo pavyzdžiais. Daugiau darbo šioj srity, o mažiau kalbų, tada tik tikslas bus pasiektas.

Jonas Linkutis

SSSR gyventojų parengimas priešlėktuvinei ir priešcheminei apsaugai

Kaip ir kitose valstybėse, SSSR gerai suprantamas tas pavojus, kuris būsimojo karo metu gres gyventojams dėl ištobulėjusios šiuolaikinės aviacijos užpuolimų. Visi gyventojai jau dabar gyvai supažindinami su pavojais ir mokomi, kaip nuo tų pavojų reikia saugotis. Priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos nežinojimo likvidacija gyventojų (darbininkų) tarpe organizuota ir vykdoma vadinamuoju „Gotov k PVChO“, t. y. „pasirengęs priešlėktuvinei ir priešcheminei apsaugai“, normų išlaikymo egzaminų. Šie egzaminai leidžiama laikyti abiejų lyčių piliečiams, nenustojusiems rinkimų teisių, pradedant nuo 18 metų amžiaus ir aukščiau. Nustatytų normų egzaminus gali laikyti darbininkai, kaip organizuoti į „PVChO“ ratelius, taip ir besirengią prie egzaminų atskirai. Žinių patikrinimui atlikti yra skiriami atsakingi asmenys, vadovaujant bet kokioje organizacijoje ar įmonėje priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos darbui, kaip antai: instruktoriai, inspektoriai, tam tikrų formacijų viršininkai ir t. t.

Žinių patikrinimo punktai, kuriuose gyventojai laiko nustatytąsias „PVChO“ normas, yra organizuojami gyventojų masės darbo arba gyvenamose vietose, t. y. įmonėse, įstaigose ir t. t. Žinias tikrinant, žiūrima ne tik teorinio jų mokėjimo, bet daug dėmesio kreipiama į praktišką pasirengimą, todėl tuose punktuose turi būti visos priemonės, būtinos reikalaujamų normų išlaikymui: dujokaukės, individualūs paketai, dezinfikavimo skiediniai, ugnies gesintuvai, smėlis ir t. t.

Kadangi per patikrinamuosius egzaminus daug reikalaujama, tai, savaime aišku, gyventojai prie to turi būti ir gerai parengti. Toksai gyventojų parengimas vykdomas:

a) masinio parengimo būdu, organizuojant pasikalbėjimus, paskaitas, specialius masinius susirinkimus, parodas ir t. t. įvairiose įmonėse, poilsio namuose, raudonosios armijos namuose, kultūros ir poilsio parkuose ir didesnėse gyvenvietėse;

b) atskirų asmenų pasirengimu, studijuojant atitinkamą literatūrą;

c) organizuojant „PVChO“ ratelius.

Asmenys, išlaikę nustatytas „PVChO“ normas, gauna atitinkamus pažymėjimus; jie naudojami tokiomis teisėmis:

a) būti įskirtais į „PVChO“ komandas ir savisaugos grupes,

b) gauti pirmenybių, stojant į speciales priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos mokomąsias įstaigas.

Asmenys, išlaikę patikrinamuosius egzaminus, ateityje turi:

a) treniruotis su dujokaukėmis tiek įmonėse (darbą dirbdami), tiek privačiam gyvenime,

b) sistemiškai tobulinti įgytąsias žinias ir praktišką pasirengimą; tuo tikslu turi individuališkai tobulintis ir lankyti speciales paskaitas bei užsiėmimus.

Kurių žinių gyventojai turi įgyti priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos srityje prieš tai, negu laikyti „PVChO“ normų egzaminus, matoma iš žemiau dedamos programos. Kaip matyti, programa apima 5 skiltis:

I. Bendrosios žinios

1. Žinoti, kuriam tikslui reikalinga priešlėktuvinė ir priešcheminė gyventojų apsauga ir kokie šioje srityje Osoviachimov*) uždaviniai.

2. Turėti supratimą apie užpuolimų iš oro priemonės ir apie jų veikimo galią: a) fugasines ir skeveldrinės bombos, b) uždegamosios bombos, c) cheminės bombos ir palaidos nuodijančios medžiagos išbarstymas iš lėktuvų.

3. Mokėti atskirti pagal išviršines žymes ir pagal kvapą iveritą, luizitą, fosgeną, chloropikriną ir adamsitą.

4. Žinoti, kas reikia veikti, išgirdus oro puolimo ir cheminio pavojaus signalus, esant visuomeninio pobūdžio vietose, įmonėse, gatvėje ir namuose. Mokėti atskirti oro puolimo ir cheminio pavojaus signalus ir pastoviomis nuodijančiomis medžiagomis užnuodytų vietų aptvėrimo ženklus.

5. Žinoti, kur ir kuriuo būdu pranešti apie kilusius gaisrus ir apie nukentėjusius.

II. Priešcheminės apsaugos srityje

6. Žinoti, kuriam tikslui tarnauja dujokaukė, kokia jos atskirų dalių paskirtis, kiek laiko ir nuo kokių nuodijančių medžiagų ji saugo; žinoti savos dujokaukės dydį. Pageidaujama, kad kiekvienas, laikas „PVChO“ normas, turėtų savo dujokaukę.

7. Mokėti: a) tiksliai uždėti dujokaukę per 5 sek.; b) išbūti su uždėta dujokauke ramioj padėty 1 valandą ir judesyje (dirbant) 30 minučių; c) atrasti dujokaukės trūkumus ir naudotis turinčia tam tikrų trūkumų dujokauke, būtent: sugedus įkvėpiamajam vožtuvėliui ir gofruotai žarnelei, iškvėpiamajam vožtuvėliui ir šalmui**), d) nuimti dujokaukę, ją išdžiovinti, teisingai sudėstyti ir įdėti į dėžutę; e) išbūti dujų kameroje 5 minutes, iš jų nemažiau kaip 5 sekundes su nuimta dujokauke.

8. Žinoti, kaip reikia įrengti namuose slėptuvę ir kaip ją naudotis.

9. Mokėti išeiti iš pastoviomis nuodijančiomis medžiagomis užkrėstos vietos, pasinaudojus čia pat esama ar turima medžiaga.

10. Žinoti, kaip reikia apsaugoti nuo nuodingų medžiagų valgomuosius produktus ir namų apyvokos reikmenis ir ką veikti su nuodingomis medžiagomis užkrėsta daiktais ir produktais.

11. Žinoti pagrindines priemones ir būdus pastovių nuodingų medžiagų degazacijai.

III. Mediciniškai - sanitarinės apsaugos srityje

12. Pažinti sužalojimo žymes ir mokėti suteikti tarpusavyje pagalbą nukentėjusiems nuo: a) troškinančių nuodingų medžiagų — chloro ir fosgeno; b) bendrojo pobūdžio nuodijančių medžiagų — ciano rūkšties, smalkių; c) erzinančių nuodingų medžiagų — adamsito, chloracetofenono; d) žaizdas iššaukiančių nuodingų medžiagų — iverito, luizito.

13. Mokėti: a) naudotis individualiniais sanitariniais ir priešiperitiniais paketais, b) pašalinti iverito lašus nuo odos ir plauti akis; c) daryti dirbtinį kvėpavimą pagal Silvestro ir Šeferio sistemą; d) sulaukyti kraujaplūdį ir 2—3 min. bėgyje atlikti paprastą perrišimą; e) 2 žmonėms be neštuvų pernešti nukentėjusį — sužeistą ar užnuodytą.

IV. Priešgaisrinės apsaugos srityje

14. Žinoti, kas reikia atlikti ir kokių priemonių reikia imtis namuose ir įmonėse, kad sumažėtų gaisro pavojus.

15. Žinoti, kaip reikia kovoti su kilusiu nuo uždegamųjų bombų gaisru.

16. Mokėti naudotis ugnies gesintuvais, smėliu ir kitomis čia pat esančiomis priemonėmis gesinant gaisrą.

V. Priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos organizavimo namuose srityje

17. Žinoti priešlėktuvinės—priešcheminės apsaugos vyresniojo namuose paskirtį ir pareigas.

18. Žinoti savisaugos grupės reikšmę ir jos uždavinius.

Kaip matyti iš programos, priešlėktuvinei ir priešcheminei apsaugai pasirengimas apima visas sritis.

PARAŠIUTAS SU SPARNAIS

Užsienio spauda praneša apie paskutinę aviacijos naujieną — parašutą su sparnais. Žymus rusų parašutininkas Šmidtas neseniai ties Maskva nusileido su sparnuotu parašutu, kurį sukonstravo inž. Smirnovas.

„Sparnuotą parašutą“ prieš keletą savaičių pirmasis pavartojo amerikietis lakūnas Davis. Jo nusileidimo aparatas buvo sukombinuotas iš paprasto parašuto ir vieno plataus sparno. Iššokęs iš lėktuvo, Davis sparno pagalba sklandė ore, keisdamas kryptį ne tik iš viršaus į apačią, bet ir horizontaliai. Deja, normaliam nusileidimui parašutai atidaryti jam nepasisekė, nes sparnas įsipainiojo į parašuto virves ir lakūnas nukritęs užsimušė.

Šmidtto parašutas buvo su dviem sparnais, kuriuos variodamas tam tikromis lengvomis aliumininėmis rankenomis, jis 20 minučių sklandė ore, atsiguldams aukštelininkas, darėdamas viržus ir t. t. pusantro kilometro aukštume. Vėliau jis laimingai nusileido vienu paprastu parašutu.

Praktiškoji parašutų su sparnais reikšmė toji, kad jų pagalba tam tikrose ribose galima reguliuoti nusileidimo su parašutu laiką ir vietą. O tai tam tikrose aplinkybėse labai svarbu. Tik, kol kas, parašutai su sparnais mažai žinomi ir mažai išbandyti.

*) Stambiausioji kariškoji SSSR organizacija, turinti apie 12 milijonų narių.

**) SSSR vartojama kitokio pavyzdžio dujokaukė ne kaip pas mus.

Didvyriškas mažojo Paragvajaus karas su Bolivija

Bolivijos valstybė paliai Andų kalnus jautėsi suspausta iš visų pusių. Brazilija, Peru, Chili, Argentina ir Paragvajus apsupa ją. Visos kitos Pietų Amerikos valstybės prieina prie jūros. Paragvajus, nors yra žemyno viduryje, bet susisiečia su jūra didele upe. Kodėl gi Bolivija, su jos dideliais mineraliniais klodais ir aliejaus šaltiniais, turi vargti be savo jūros pakraščio ir vežti savo gaminius per kitas šalis? Ji turi išsiplėsti — prasimušti į jūrą. Jai visai netoli iki Ramiojo vandenyno, bet Peru ir Chili yra tvirtos valstybės, ir kontroliuoja visą pajūrį. Tat ji nutarė prasimušti prie Paragvajaus upės, kuria laivais galima lengvai susisiekti su Atlanto vandenynu pro Asuncion, — Paragvajaus sostinę, toliaus didelė Parana upe pro Buenos- Aires. Tarp Bolivijos teritorijos ir to pageidaujamojo didelės upės pakraščio tiesiasi tušti miškai, beveik neapgyventi, vadinami Chaco, ir siena per tāsias džungles tarp Bolivijos ir Paragvajaus niekuomet nebuvo nustatyta.

Paragvajus atrodė visai silpna, maža valstybė tikrai su 800.000 gyventojų, vargiai dar atsigavusi nuo nelygaus 1864—70 metų karo, kada diktatorius Lopez, atsisakydamas pasiduoti, atkakliai kariavo su sujungtomis ir kelis sykius didesnėmis Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus kariuomenėmis. Tat Bolivija manė, kad ji visai lengvai galės pasiekti savo tikslą. Dar 1932 m. Bolivija išdidžiai giriesi, kad jos kariuomenė yra geriausia Pietų Amerikoje. Pasigyrimas buvo ne be pagrindo, nes jos kariai buvo mokomi vieno vokiečių generolo vadovaujami, ir turėjo naujausius ginklus ir lėktuvus. Su tvirta kariuomenė Bolivija pamažu pradėjo traukti į Chaco miškus, pakeliui statydama daug tvirtovių, iš kur beliko tikrai 250 km iki Paragvajaus upės ir jos tikslo. Ant popieriaus dalykas atrodė visai lengvas. Paragvajus, ekonominės krizės prispaustas, turįs nuolatinės kariuomenės tik 6000 vyrų, nepakankamai apmokyty ir ginkluoty, be jokių tvirtovių, ką gi galėtų padaryti prieš puikiai išlavintą ir apginkluotą Bolivijos 80.000 vyrų kariuomenę? Tik į vieną dalyką neatkreipė dėmesio, būtent, į tvirtą paragvajiečių pasiryžimą. Tokia pat dvasia tebėra Paragvajui, kaip ir 1870 metais. Lopez paragvajiečiams buvo ne diktatorius, bet tautos didvyris, kuris turėjo geriausias ispanų ir guarani indėnų tautų savybes (šių tautų mišinys sudaro paragvajiečius). Jie yra išdidūs, pasiryžę, narsūs, patriotiški ir nenugalimi. Jie gali iškęsti didžiausius sunkumus; juos galima nukauti, bet ne nugalėti.

Priešui įsiveržus, visi nuo valdžios viršūnių iki ūkio darbininko įstojo į kariuomenę. Per savaitę Paragvajaus universitete nebeliko vyrų, ir tie, kurie mokėsi užsieniuose, tuojaus sugrįžo ginti savo tėvynę. Valdžia neturėjo jiems visiems ginklų; jie čiupo bet ką: kirvius, durtuvus, peilius ir stojo į kovą. Jie buvo nenugalimi. Be to, Chaco miškai buvo palankesni jiems, negu iš tolo atvykusiems nuo aukštumų Bolivijos vyrams, kurie buvo neįpratę kovoti miškuose ir dar atogrąžų slėnyse, kur siaučia karštis, ligos ir maža tėra vandens. Bet paragvajiečiai, žemumų gyventojai, su savo kirviais prasiskindavo kelią per tankumynus, ir staiga puldavo priešą. Tenka pabrėžti įdomus sutapimas. Kai Bolivijos kariuomenei vadovavo vienas vokiečių generolas, didžiojo karo metu kariavęs prancūzų fronte, tai Paragvajaus kariuomenei vadovavo generolas Estigarribia, kuris, būdamas pulkininku, kariavo prancūzų kariuomenėje prieš vokiečius.

1933 m. gale pirmas Bolivijos korpas buvo sunaikintas, ir antras korpas netvarkoje pasitraukė. Kada Tautų Sąjunga išimaisė ir pasiūlė paliaubas, kilo nesusipratimas tarp Paragvajaus prezidento Ayala ir gen. Estigarribia. Prezidentas norėjo taikos, bet generolas įrodinėjo, kad neapsimoka laukti ir reikia toliau persekioti Bolivijos kariuomenės likučius ir, neleidžiant atsipeikėti, galutinai juos sunaikinti. Tuomet, Bolivija turės taikytis kaip Paragvajus pasiūlys. Bet paliaubos vis dėlto buvo paskelbtos, kurios užsitraukė 16 dienų. Tai buvo didelė Paragvajaus klaida. 1934 m. pradžioje karas vėl prasidėjo ir paragvajiečiai buvo atremti. Mat, per tą 16 dienų boloviečiai dieną ir naktį dirbo, stiprindami savo pozicijas, tvarkydami savo kariuomenę ir taisydami kelius. Seniau kelių Chaco krašte beveik nebuvo, reikėjo kirsti mišką linijomis ir jomis važiuoti, bet lietingu metu tie naujieji keliai pasidarydavo neišbrendami, ir jaučių vežimai pamainydavo sunkvežimius ir automobilius.

Per šešis mėnesius paragvajiečiai negalėjo prasiskverbti per sutvirtintas boloviečių pozicijas. Šis laikas labai brangiai kainuoja abiem šalims ir buvo daug aukų. Pagaliau paragvajiečiai vėl prasimušė ir užėmė vieną geriausių boloviečių tvirtovių. Toliau jau buvo sunku sulaikyti paragvajiečius, kurie, pergalės apšvaiginti, prisiartinę prie Chaco miškų

pakraščių ir pamatė kalnuotą šalį, kur randasi aliejaus šaltiniai. Karas, kuris kilo tik dėl Chaco srities, jau virto pavojum Bolivijos aliejaus sričiai. Boloviečiai vis dar tebe laikėsi taisyklingos lauko strategijos, kuri nieko nereikšė miškuose. Boloviečiai įsikąsdavo, įsitvirtindavo, lyg lygiam lauke, bet paragvajiečiai, kuriems miškas buvo geriau žinomas, apsupdavo juos iš trijų pusių, o iš ketvirtos pusės buvo didelė upė. Mažai kas persikeldavo per tą upę. Kareivių ir ginklų dauguma tekdavo paragvajiečiams. Todėl 1935 m. pradžioje, be daugybės belaisvių, paragvajiečiai užgrobė daug karo municijos, kurios jiems užteks keliems mėnesiams.



Paragvajaus kario tipas

Vanduo sudaro didelę problemą Chaco kare. Tai yra sausa vieta ir lietus lyja retai. Nuo troškulio kenčia abi pusės. Per pustrėčių metų, kaip tyčia, visai mažai lietaus tebuvo. Kuo gi tasai karas pasibaigs? Paragvajiečiai turėjo pirmenybių kariaudami miškuose, bet prisiartinus prie atvirų vietų, boloviečių geresnė artilerija ir lėktuvai ima viršų. Bet geriausi Bolivijos kariai sumušti ir 30.000 yra nelaisvėje. Likusieji neprityrę. Generolas Estigarribia, kuris tapo tautos didvyriu, yra puikus vadas, baigęs prancūzų karo akademiją St. Cyr., Sako, kol Paragvajus turės vyrų, tol jie kariaus ir niekuomet nenusileis. Bolivija irgi dar nepasiduoda.

Bolivija turi daugiau vyrų ir pinigų — turi apie 4 mil. gyventojų, Paragvajus gi neturi nieko — varginga šalis. Bet bepinigė nesustabdo jų. Jos kariuomenė minta mėsa ir arbata, nes šių maisto dalykų yra daug šioj šalyj ir rekvizuojama iš ūkininkų, pas kuriuos dirba belaisviai. Nė vienas ūkininkas nesiskundžia, kad jam nemokama. Visi, kaip vienas, yra tvirčiausiai pasiryžę laimėti.

Juškėlis



MOTINA

(Motinos dienos proga gegužės 5 d.)

Niekuomet neužmiršiu savo motinos, nes ji augino ir maitino pirmąjį gėrio diegą manyje; ji pradare mano širdį, kad pajusčiau gamtą; ji pažadino ir praplėtė mano supratimą, ir jos pamokymai turėjo didelės įtakos mano gyvenimui.

Kantas

Jau vienas vardas motina sukelia mumyse to brangiausio ir mylimiausio šeimos nario malonų prisiminimą ir pripildo širdį pagarbos bei dėkingumo jausmu. Su motinos vardu mums iš sąmonės išskyla brangios kūdikystės ir vaikystės dienos. Kas tada yra geriausia mūsų apsauga, paguoda, užtarytoja? Kas mus, einančius į mokyklą, palydėdavo, rūpindavosi, kad mums nieko netrūktų? Kas mus, ištihtus kokios nors nelaimės, nuramina, nušluosto ašaras, jei ne motina? Laimingiausi pasaulyje žmonės yra tie, kurie jaučia rūpestingą motinos globą. Kas tik yra mumyse gera, kas miela Dievui; kas šventa šeimai, naudinga ir garbinga tautai — vis tai paveldėta iš motinos.

Motinos meilė savo vaikams neišsenkanti. Dažnai neklaūžados vaikai tiek jai rūpesčių ir skausmo pridaro, bet motinos širdis minkšta. Ji viską jiems atleidžia.

Poetas Petras Vaičiūnas taip apdainuoja motiną:

— Motinos akys, kaip saulė šviesiausia,
Viską pamato ir viską supranta;
Joms suliepsnojus tu liūdnas neklausi,
Kaip beišėti į švintantį krantą...

Motinos meilė, kaip dangiškos ugnys,
Skaidriai liepsnoja, guodžia pasaulį.
Motinos meilė — tai jūros bedugnės...

Jai suliepsnojus mums užteka saulė...

Beveik visi išymesnieji pasaulio žmonės ir karo vadai pripažįsta, kad jie tapo išymiais tik savo motinų dėka. Jie neapsakomai savo motinas mylėjo. Štai, žymus poetas Heinė savo laiške, rašytam motinai, sako:

— Reikia bučiuoti žemę, kurią yra palietus Tavo koja... Tu beveik viską aukojai mano jėgoms išugdyti, ir visa, ką kada nors darau ir drįstų daryti gera, yra Tavo kūrinys ir gražiausia padėka, kurią Tau galiu atiduoti.

Motina yra didžiausia darbininkė, bet kartu kukliausia reikalaujoja. Jai užmokėtis — vaikų laimė ir pasisekimas. Ji ir paskutinį kąsnelį nuo savo burnos nutraukus atiduoda vaikams.

Motina — geriausias patarėjas. Motinos meilė — nemari. Motina — Aukščiausiojo mums skirtas Angelas Sargas. Iš jos žodžių pažinome Dievą, iš jos pasakų pažinome tėvynę ir pasaulį.

Motina — tautos auklėtoja. Sunkiais mūsų tautos laikais, kada bruko lietuviams svetimą tikėjimą

ir rusišką kalbą, lietuvė motina buvo kieta, kaip uola, prieš svetimą tikėjimą ir kalbą. Jos sieloj stipriai ruseno lietuviškumo ugnelė, kurios nė žiauri ranka neištengė užgesinti. Tuos tautiškus jausmus lietuvė motina diegė savo vaikams prie ratelio, mokydama gimtąją kalbą skaityti.

Lietuvė motina prirengė dirvą mūsų tautos atgijimui. Ji davė ir dar duos mūsų tautai didvyrių, kurie laisvę išsprogs ir sužydės, lyg tie pavasario žiedai.

J. k. Ant. Umbrasas



Raseinių v. gimnazijos vyr. klasių karinio parengimo pamoka

Atkočičio foto

LSS ŠEFAS JAU PASKYRĖ PIRMAJĄ TARYBĄ

Lietuvos skautų sąjungos Šefas balandžio 9 d. aktu, pasirėmęs LSS statuto 107 str. ir tuo straipsniu numatyto susirinkimo, įvykusio kovo m. 31 d. Kaune, kandidatų į tarybos narius rinkimo išdavomis, paskyrė pirmosios tarybos narius ir kandidatus:

I. Tarybos nariai: 1. vyr. skautininkas dr. Jurgis Alekna, 2. Vytautas Augustauskas — Kūno Kultūros Rūmų direktorius, 3. skautininkė Vladislava Arminaitė, 4. skautininkė Magdalena Avietinaitė, 5. skautininkas dr. K. Avižonis, 6. vyr. skautininkė Elena Barščiauskaitė, 7. vyr. skautininkė Sofija Čiurlionienė, 8. skautininkas dr. Antanas Juška, 9. vyr. skautininkas plk. ltn. Mikas Kalmantas, 10. vyr. skautininkė Dominikė Kesiūnaitė, 11. prof. Steponas Kulpaila svastikos ordino kavalierius, 12. profesorius Ignas Končius — svastikos ordino kavalierius, 13. Kauno m. burmistras Antanas Merkys — svastikos ordino kavalierius, 14. skautininkas Kazys Palčiauskas, 15. vyr. skautininkas Vladas Rozmanas, 16. vyr. skautininkas Antanas Saulaitis, 17. inž. Konstantinas Šakenis — Gedimino ordino kavalierius, 18. vyr. skautininkas plk. Juozas Šarauskas, 19. gen. ltn. Pranas Tamašauskas — svastikos ordino kavalierius, 20. vyr. skautininkas Kazimieras Ubeika, 21. skautininkė Juzė Augustaitytė-Vaičiūnienė, 22. skautininkė Stanislava Venclauskienė, 23. Antanas Vokietaitis — Kauno m. pr. mok. inspektorius ir 24. dr. Dovas Zaunius — Gedimino vilko ordino kavalierius.

II. Kandidatai: 1. Povilas Budrevičius, 2. Ksavera Žilinskienė, 3. Pranas Barkauskas, 4. skautininkas Kazys Laucius, 5. vyr. skautininkas plk. ltn. Aloizas Valušis, 6.

paskautininkė Sofija Šarauskienė, 7. vyr. skautininkas kpt. Steponas Žukaitis, 8. skautininkė Valerija Barnienė, 9. paskautininkė Sofija Fledžinskienė, 10. skautininkė Aleksandra Gabrėnienė-Morkūnaitė, 11. skautininkas Arturas Jurgutis ir 12. skautininkas Kęstutis Grigaitis.

Pirmosios LSS-gos tarybos nariui iš tarybos išėjus, jo vieton tarybos pirmininkas į tarybą pakviečia kandidatą pagal eilę iš kandidato sąrašo. Pirmąjį tarybos posėdį sušaukia ir tam posėdžiui darbotvarkę parengia šefo paskirtoji rinkimų komisija. Pirmąjį tarybos posėdį rinkimų komisija turi sušaukti ne vėliau, kaip per 3 mėnesius nuo tarybos sudarymo dienos.

Agž.

PENKTASIS SKILTININKŲ SĄSKRYDIS KLAIPĖDOJE

Š. m. balandžio 25—28 d. d. Klaipėdoje įvyko Lietuvos pajūrio ir žemaičių skiltininkų ir skiltininkių V-asis sąskrydis. Į šį sąskrydį buvo atvykę ne tik Klaipėdos, Tauragės, Telšių ir Mažeikių skiltininkai ir skiltininkės, bet taip pat ir iš Biržų, Šiaulių, Kaišiadorių, Kauno, Raseinių ir k. vietų. Iš viso sąskrydyje dalyvavo per 315 žmonių. Tai buvo gausiausias skiltininkų ir skiltininkių pavasario paradas. Šis V-asis ir paskutinis LSS skiltininkų sąskrydis įvyko mūsų brangiajame pajūry — Klaipėdos krašte tuo metu, kai žiaurūs kaimynai visokiausiais būdais stengiasi mus suniekti pasaulio akyse ir klastingiausiomis priemonėmis drumsčia mūsų ramų gyvenimą. Su atgijančiu pavasariu ir kylančia saule suplaukė mūsų pajūrį pasisemti jėgos ir pasiryžimo darbui, kurį dirbame Aukščiausiojo garbei, savo mylimosios Tėvynės gerovei ir artimo šviesesnei atečiai.

Sąskrydis naudojosi visoj Lietuvoj gražiausia ir didžiausia Vytauto Didžiojo gimnazijos sale ir mokytojų seminarijos sodeliu.

Sąskrydį atidarė vyriausias skautininkas plk. J. Šarauskas, nušvietė jo tikslus, pasveikino gausiai suskridusius skautų vadus ir apsilankiusius svečius ir pakvietė garbės prezidiumą. Skautams gerbiant, garbės prezidiumo vietas užėmė gubernatoriaus pavaduotojas dr. Sakalauskas, direktorijos atstovas Simaitis, igulos viršininkas gen. št. plk. Lanskorskis, šaulių rinktinės pirmininkas Vanagaitis, vyriausias burmistras Simonaitis, Vytauto Didžiojo gimn. direktorius dr. Trukanas ir seminarijos direktorius Krukis. Darbo prezidiumo vietas užėmė vyriausio skautininko paskirti sąskrydžio vadai sktn. K. Palčiauskas ir sąskrydžio komendantas pskn. A. Škėrys.

Krašto gubernatoriaus vardu sveikino sąskrydininkus dr. Sakalauskas. Jis linkėjo išaugti kilniais vadais, sugebančiais nešti šviesą savo mylimai tėvynei. Po sveikinimo kalbos sugrotas tautos himnas. Visi kiti garbės prezidiumo nariai, sveikindami sąskrydžio dalyvius, pareiškė, kad po Klaipėdą paplitęs skautiškas jaunimas sukėlė malonią nuotaiką klaidėdiškiams, linkėjo, kad skautai neštų valstybiškumą į Klaipėdos kraštą ir uždegtų vietinius jaunuolius Tėvynės meile, kad išaugtų atspariais krašto laisvės gynėjais, dirbtų atletinio darbo; dėl to reikia keliauti po kraštą, pažinti vietinius žmones, su jais suartėti ir susidraugauti. Po to sąskrydis didžiu entuziazmu pasiuntė sveikinimus savo šefui Antanui Smetonai, savo globėjui švietimo ministeriui ir patriarkui Martynui Jankui.

Skautams nuoširdžias ovacijas keliant, garbingi svečiai išsiskirstė ir prasidėjo darbas. Programoje buvo numatyti ir atlikti šie dalykai: Skilties skautai ir skilties žymės — vyr. sktn. A. Saulaitis; skiltininkas ir paskiltininkis — sktn. J. Mašiotas; Patyrimo laipsnių programų rengimas — sktn. K. Palčiauskas; Išsklavimas ir stovyklavimas — sktn. dr. K. Avižonis; Skiltis ir d-vė — vyr. sktn. A. Saulaitis; Skautybės uždaviniai — vyr. sktn. plk. J. Šarauskas; Pažinkime savo pajūrį — v. sktn. A. Končius; dvi parodomosios skilties sueigos, viena parodomoji d-vės sueiga, skautiškų kliūčių lenktynės, aktualijos klausimai ir k.

Trečią sąskrydžio dieną visi dalyviai, gražiai susirikiavę ir 6 p. p. orkestrui grojant, nužygiavo į kapus padėti vainiką ant kapo už Klaipėdos laisvę savo galvas paguldžiusiems. Toliau tęsdami savo žygį, didžiulios minios lydimi, sąskrydininkai sustojo prie gubernatūros rūmų Klaipėdos krašto gubernatoriaus pasveikinti. Į skautų sveikinimą atsakydamas gubernatorius Kurkauskas palinkėjo skautams sėkmingai įvykdyti užsibrėžtus uždavinius ir pasveikino sąskrydininkus skautišku „Budėk!“ Peržygiavę per miestą grįžo į Vytauto Didžiojo gimnazijos salę, kur turėjo įvykti viešas sąskrydžio užbaigiamasis laužas. Laužo programos

pasirūpinti prisirinko per 1000 svečių. Čia skiltininkės ir skiltininkai parodė gražių ir linksmy vaidinimų, padainavo dainų, sušuko įvairių šūkių ir k. Jaukių ir malonių nuotaičių netruko prabėgti pora valandų. Laužą vedė pskt. Namajūnas. Laužo programa užbaigta oficialiu sąskrydžio uždarymu. Uždarymo metu sąskrydžio vadai palinkėjo sąskrydininkams plačiai paskleisti įgytas žinias savo skautų ir skaučių tarpe, dar vienu laipsniu aukščiau pakelti savo skilties lygį.

Sąskrydžio proga skiltininkai-ės Uosto V-bos buvo pavežioti po Baltijos jūrą ir Kuršių mares.

Berniukai buvo apgyvendinti 6 p. pulko kareivinėse, mergaitės — mokytojų seminarijos bendrabutyje. Maitinosi iš pulko virtuvės. Iš viso, šis sąskrydis didžiausios paramos susilaukė iš 6 p. pulko vadovų.

Šiuo penktuoju sąskrydžiu užbaigtas visos Lietuvos skiltininkų sąskrydžių ciklas. Beveik per pusantų metų surengtuose penkiuose sąskrydžiuose — Utenoje, Šiauliuose, Kaune, Marijampolėje ir Klaipėdoje — bus pabuvę ir nustatytą programą išgvildenę beveik visi LSS skiltininkai ir skiltininkės. Sąskrydžiai, be abejo, savo tikslą bus pasiekę.

Agž

KARIŠKAI SPORTUOJAM

Raseiniškiai vyresniųjų klasių mokiniai kartu kariškai sportavo. Ne vien ginklo vartojimu, statuto nagrinėjimu ar praktiškais manevrėmis užsiiminėjama, bet ir laisva gimnastika. Vieną gražią dieną V—VIII klasių mokiniai kartu įvykdė karinio parengimo pamoką, kurioj buvo kariška nuotaika, laisva gimnastika ir žygiuotės dainos.

Labai laukiam ekskursijos į Kauną, kuri bus tuoj po Velykų atostogų.

Atlantas

KARIŠKOJI STUDENTŲ STOVYKLA NIDOJE

Vyt. Did. Univ. stud. ats. kar. korp. „Ramovė“, veikdama kontakte su kariuomenės štabu, rengia š. m. liepos mėn. 2—27 d. Nidoj karišką studentų stovyklą. Į ją yra kviečiami visi be jokios išimties studentai vyrai, tiek tarnavę kariuomenėj, tiek netarnavę.

Užsiėmimai bus sutvarkyti taip, kad tarnavusieji kariuomenėj toliau gilins savo žinias, o netarnavusieji bus mokomi pagrindinių karo tarnybos žinių. Be darbo valandų, stovyklautojams būsią paliktas žymus valandų skaičius poilsui, skirstant laiką tokia tvarka, kad nebūtų nuskriausti ir stovyklautojo — vasarotojo interesai. Be to, atskiromis grupėmis bus daromos ir krašto pažinimo iškylas.

Rengiamos stovyklos vadovybė yra padariusi pastangų, kad minimoji stovykla būtų prieinama studentams kuo palankiausiomis sąlygomis — per visą stovyklavimo metą maitinimas, išlaikymas ir mokymas, vadinasi visas pragyvenimas, tekainos vienam žmogui 46 litai.

Išrašyti ir žinių gauti — pas korp. „Ramovės“ būsto budėtoją, Pažangos rūmuose, V aukšte, kiekvieną šokiadienį nuo 16—18 val.

KAS DEDASI NIDOJE

Prieš trejetą savaitę į Nidą išvyko inž. Jakštys su būriu sklandytojų mokyklos sklandymo sezonui parengti. Per tą laiką mokykloje padaryta žymių darbų. Suremontuoti sklandytuvai, baigtos įrengti ir išdažytos mokyklos būstinės, parengtas darbo angaras. Gražios būstinės atrodo kaip sanatorija. Sklandymo sezonas prasidės gegužės mėn. Nidos gyventojai žvejai rodo mokyklai daug palankumo ir su sklandytojais palaiko labai malonius santykius. Mokinių numatoma visą vasarą gana daug. Prašymų priimti į mokyklą kasdien pundais plaukia. Atsiranda vis daugiau kandidatų ir iš užsienio, ypač iš Latvijos.

Šiomis dienomis mokyklą apžiūrėjo L. A. K. valdybos sekretorius valst. gynėjo padėjėjas Krygeris. Jis iš ten parsivežė labai gerų išpūdžių ir džiaugsmo, kad Lietuvos visuomenės L. A. K. narių rėmėjų dedamus centus klubui pavyksta taip produktingai ir reikšmingai sunaudoti.

NAUJAS ŠOKIMO SU PARAŠIUTU REKORDAS

Neseniai rusų parašiutininkė V. Fedorova nušoko su parašiotu iš 6.356 m aukštumos ir tuo būdu pasiekė naują pasaulinį rekordą (moterims). Prieš tai šokimo su parašiotu rekordininkė moteris buvo vokiečių Schröder, nušokusi iš 6300 m aukštumos. Tačiau ji naudojosi deguonies aparatu, o Fedorova tokio aparato neturėjo.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

GREITO LINIJŲ TIESIMO RUNGTYNĖS

Balandžio 12 d. 8 p. K. K. Vaidoto pulko ryšininkai surengė lengvojo kabelio linijų tiesimo rungtynes. Rungės 3 grupės: 1 grupėje 1933 m. lapkričio mėn. 1 d. šaukimo ryšininkai, 2-roje 1934 m. gegužės mėn. 1 d. ir 3-ioje 1934 m. lapkričio mėn. 1 d., dar jauni kareiviai. Salvos buvo nustatytos visoms trimis grupėms vienodos. Reikėjo kiekvienai lengvojo kabelio grandžiai pratiesti 2 km ilgio vienaidę telefono liniją ir susirišti su lauko telefono centrine. Be to, kaip paprastai priimta, ištiesus 1 špulę (500 m), įjungti lauko telefono aparatą ir patikrinti pratiestos linijos dalį.

Greičiausiai liniją pratiestė, kaip ir reikėjo laukti, seniausio šaukimo ryšininkai (19 min. 55 sek.), antroje vietoje — vidurinio šaukimo (21 min. 10 sek.) ir trečioje vietoje liko, dar šiam darbe mažiau prityrę, jauni kareiviai (23 m. 45 sek.).

Po to dar buvo greito, bet teisingo telefonogramos teksto (šifrotos) perdavimo ir priėmimo rungtynės. Ir čia laimėjo seniausio šaukimo ryšininkų grandis.

Bendri rungtynių rezultatai gan geri, ypač turint galvoj, kad žmonės į grandis buvo atsitiktinai parinkti, kad oro sąlygos nepalankios (lietus ir vėjas) ir bloga vietovė (išraižyti laukai). Laimėjusios greitumą grandies sudėtis buvo ši: eil. Lensbergas, eil. Ercius, eil. Vanagas ir eil. Gadeikis.

Br. K-as

PAŠALINIAMS VAIKŠČIOTI DRAUDŽIAMA

Kareivinių rajonuose dažnai tenka matyti besivalkiojančius civilius žmones. Jų yra visokių: fotografų, prekyautojų, elgetų mažamečių ir t.t. Nesigilinant į juos atrodo, kad jie čia atėjo ką nors parduoti, pasipelnyti ar šiaip pažiopsoti prie užsiėmimų aikstės. Bet, iš tikrųjų, dažnai kitaip yra, dauguma iš jų turi kitokius tikslus. Jie fotografuodami ar ką nors pardavinėdami dažnai mėgsta kareivį užklausti: ko jūs čia mokotės, kas jūsų kuopos vadas, ar geri jūsų viršininkai, ar daug jūsų čia gyvena? Ypač jie drąsūs su jaunais kareiviais ir iš jų kartais pasiseka kai ką sužinoti. Drąsiai galime sakyti, kad tarp tų „geradarių“ yra šnipų ir šiaip sugedusių blogos valios žmonių, kurie rajonuose ką nors sužinoję ar pamatę praneša įvairiems provokatoriams ir šie, perdirbę kaip jiems patinka, skleidžia įvairius gandus ir šmeižtus, žemindami kariuomenės vardą.

Be to, tie prekyautojai, nešvariomis savo rankomis brukdami savo prekes, platina kareivių tarpe ligas; keisdami pinigų, įbruka netikrų. Kam tokius „geradarius“ įsileisti į rajonus? Juk kiekvienoje dalyje yra karių krautuvės ir jose

galima gauti pirkti reikalingų prekių. Kodėl kareiviai iš tų „geradarių“ perka? Gi todėl, kad jie viską parduoda labai pigiai, o kartais net ir „pirmo palaukia“. Ypač tie prekyautojai rajonus apgula suvažiuavus jauniems kareiviams. Čia jie perka, parduoda, kartais civilius rūbus išvilioja. Dažniausiai kareiviams uždrausta su vertelgomis prekiauti ir kartais jie pranyksta. Ypač šiuo metu reikia saugotis nuo tokių rajonų lankytojų. Reikia griežtai uždrausti vaikiotis ir žiopsoti rajonuose, o priemonių galima visad rasti. Tiesa, prie kareivinių rajonų yra lentelės su įrašais: „Pašaliniams vaikščioti draudžiama“, bet toji priemonė yra permaža apsaugoti nuo pašalinių. Jie su tomis lentelėmis jau apsiprato ir drąsiai žengia į kareivinių rajoną. Reikia griežtesnių priemonių.

Grand. Viščius

GATVĖSE BŪKIME TVARKINGI

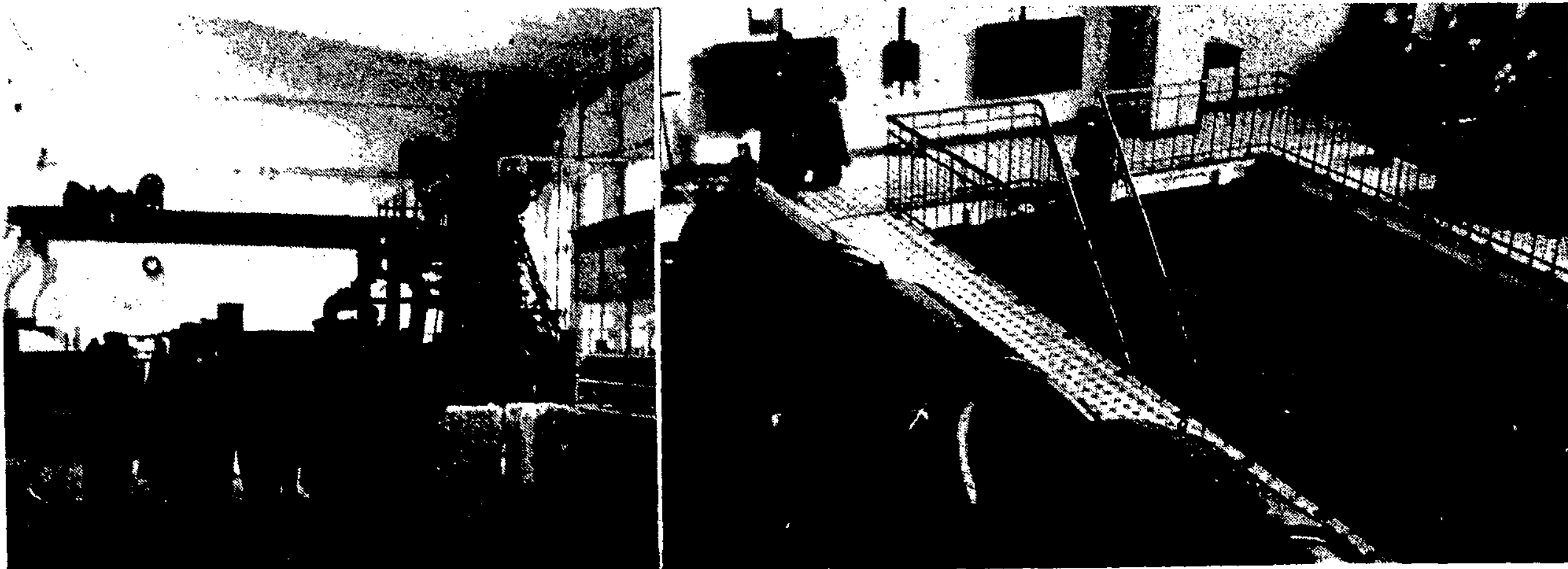
Kauno mieste, ypač sekmadieniais, tenka matyti daug karių. Vieni kariai išeina susipažinti su miestu, kiti susitikti su pažįstamais, pas draugus, aplankyti giminių ir t.t. Tačiau daug kareivių vaikšto tiesiog beprasmiškai: sustoja būriais ties kuria vitrina, arba eina 3—4 žmonės užėmę visą šaligatvį. Pasitaiko net ir tokių, kurie nesilaiko dešinės pusės. Netenka abejoti, kad čia minėti ir panašūs kareivių elgesiai kliudo žmonėms judėjimą, sudaro negražų praeiviams išpūdį. Jei kas neturi tikslo kur nueiti, tas verčiau tepraleidžia šventadienio ir laisvą laiką gamtoj, laukuose, miške, teskaito knygas, žaidžia šachmatus, šaškes ir t.t. Kas nepažįsta miesto ir nori su juo susipažinti, tesuranda sau draugą, miesto žinovą, jis supažindins. Nieko nežinančiam miesto gatvėse žioplinti nepadoru.

Pareigūnai, išleisdami į miestą kareivius, turėtų įspėti ir paaiškinti, kaip reikia kariui elgtis gatvėse, kas idomu ir naudinga miestiečiams pamatyti. Neturint aiškaus tikslo, verčiau į miesto gatves neiti.

Patartina aplankyti Vytauto Didžiojo Muziejų, Gamtos Tyrimo Stotį, Motinos ir Vaiko Muziejų, Čiurlionies Galeriją, Botanikos Sodą ir jo šiltnamius, A. Fredos Daržininkystės sodininkystės mokyklą ir t.t. Virš. St. Čepulis

MARIJAMPOLEJ SUSIORGANIZAVO LIKT. PUSKARININKIŲ CHORAS

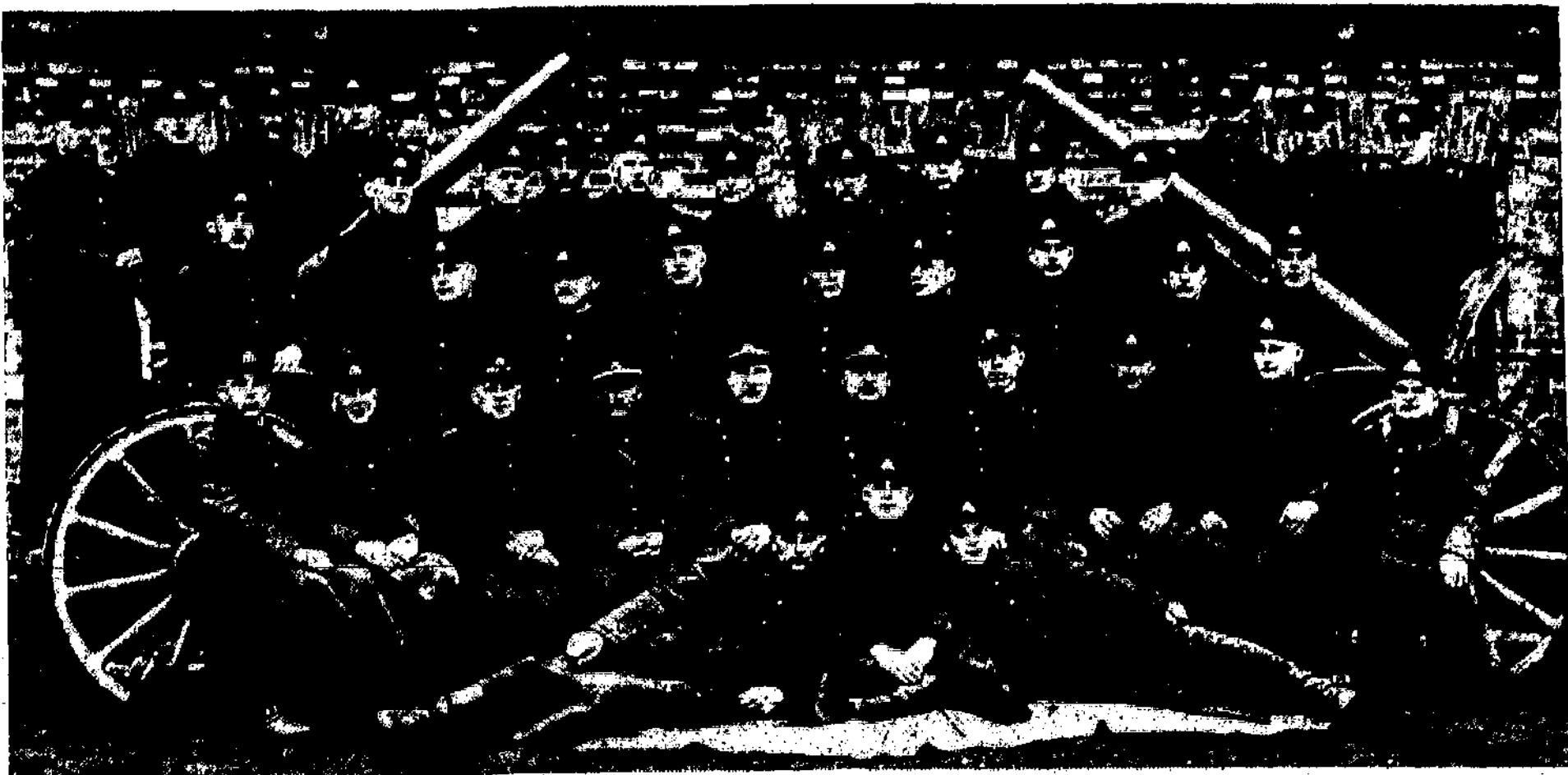
9 p. pulko I ir II batalono liktiniai puskarininkiai suorganizavo savo chorą. Choras mokomas dainuoti ir giedoti. Choro parengimas vyksta sėkmingai ir tuojau vytenininkai galės jo pasiklausyti per pamaldas kareivių bažnyčioje. Jei darbas gerai seksis, tai lauksime choro pasirodant ir scenoje. Chorą moko mokytojas grand. Kreivinas.



Aviacijos puskarininkių ekskursija Petrašiūnų popieriaus fabrike ir Petrašiūnų elektros stoty š. m. IV. 12 d.

Miežlaidžio foto

3-čio art. pulko mokomosios komandos XIV laida su savo viršininkais ir egzaminų komisija.



GRAŽŪS DARBŠTUMO VAISIAI

Š. m. balandžio mėn. 11 d. 3 art. pulko mokomosios komandos vyresnio kurso mokiniai baigė laikyti XIV-tos laidos išleidžiamuosius egzaminus. 45,5% išlaikė pažymiu „labai gerai“, „gerai“ — 33,3% ir „patenkinamai“ — 21,2%. Visi išlaikiusieji egzaminus turi teisę būti pakeltais į puskarininkio laipsnį. Į grandinio laipsnį tuoj pakelti baigusieji komandą pažymiu „labai gerai“ ir „gerai“. Pirmuoju mokomąją komandą baigė eil. Ramanauskas Stepas bendru pažymiu 9,9; jam teko ir tradicinė pulko dovana — kišeninis sidabro laikrodėlis, kurį mokomosios komandos viršininkas jam įteikė š. m. balandžio mėn. 18 d. pulko aikštėje. Komandos viršininkas palinkėjo naujiems viršininkams sėkmingo darbo, o jaunesnis kursas jiems sušuko tris griausmingus „valio“. Pažymėtina, kad šios laidos mokiniai per visą mokymą buvo darbštūs, drausmingi ir gerai suprantą savo pareigas kariai, gerokai pralenkdami iki šiol buvusias laidas; tad nenuostabu, kad toks didelis % egzaminus išlaikė labai gerai. Baigusieji beveik visi yra išrašę savo namiškiams „Kari“, kuriuo ir patys nemažiau domisi ir labai jį myli. Tokiais kariais džiaugiasi tėvynė, pasitiki viršininkai.

Ant.

ALGIRDĖNAI RADIOFONE

Š. m. balandžio 28 dieną 2 pėst. D.L.K. Algirdo pulko mokomosios kuopos kariai, puikiai išmokyti jaun. pusk. Konrado Kavecko, radiofone sudainavo J. Stroliaus „Kur jaunas brolelis“, „Stovi žirgelis“. Dambausko „Tu močiutė“. Orkestrui pritariant pagiedojo j. p. K. Kavecko „Algirdėnų maršą“, kuriam žodžius parašė eil. Raila. 2 kuopos j. pusk. Varnas Danielius pagriežė lietuviškų dainelių popurį ir valsą.

Orkestras dar sugrojo keletą dalykėlių, ir trumpas algirdėnų radio pusvalandis baigėsi.

LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ ŽINIOMS PAPILDYTI KURSAI

6 pėst. P. K. Margio pulko liktinių puskarininkių žinioms praplešti tiek iš kariškų dalykų, tiek iš švietimo srities, surengti kursai, kurie truks apie 110 valandų. Per tą laiką bus praeitas pulko vado nustatytos programos etapas, kuris apima daug sričių, k. a. individualūs kovotojo parengimai, kaut. skyr. sudėty parengimas, topografija, ryšiai, priešaviacinė ir priešcheminė apsauga, ginklai, ginklų istorija, jų prižiūrėjimas ir laikymas, vidaus, drausmės ir įgulos tarnybų statutai ir t. t.

Balandžio 10 d. 8 val. kursus atidarė pulko vadas, pabrėždamas kursų svarbą, paragindamas liktinius domėtis tuo, kas bus jiems lektorių teikiama, nes laikas trumpas, o kursų programa ne taip jau siaura.

Pažymėtina, kad liktiniai puskarininkiai kursais labai patenkinti ir džiaugiasi, kad tai, ką buvo pamiršę, vėl pakartos, arba ir visai naujų žinių įgys. Ypač visi domisi priešaviacine ir priešchemine apsauga, nes iki šiol iš šios srities jie permažai teturėjo žinių.

Kursuose iš karo dalykų pamokas dėsto vietos karininkai.

M. Z-ka

NAUJA MOKOMIEČIŲ LAIDA

Balandžio m. 19 d. atsk. grup. mokomoji komanda išleido dešimtąją laidą. Pirmasis baigė eil. Blika ir eil. Pupienis, kuriuodu gavo po laikrodį, be to, eil. Blika, kaip pavyzdinčiausias mokinytis, pakeltas į jaun. puskarininkio laipsnį, o visi kiti į grandinio laipsnį.

ATITAISOMA SKAUDI KLAIDA

9 p. p. II bataliono vado dėka vakarais ir sekmadieniais suorganizuota bemokslams švietimo pamokos. B-ne beraščių yra nemaža. Dabar mokosi apie 50 žmonių, bet netrukus manoma dalį jų atleisti, kurie jau pakankamai išmoko skaityti ir rašyti. Sekant mokinių nuotaiką, pastebėta didelis pasiryžimas ir noras būtinai išmokyti ir pažinti tai, ko nepažino jų tėvai, ir atitaistyti skaudžią klaidą, kurią padarė tėvai ar laikas.

Pamokas dėsto puskarininkiai, iš kurių atsiranda ne tik savo rūšies specialistų, bet net ir pedagogų.

Aradistas

YPATINGI ŠAUDYMŲ PRATIMAI IŠ ŠAUTUVŲ

Šiais metais nustatyti pulko vado ypatingi iš šautuvų šaudymo pratimai 9 p. pulko karininkams ir liktiniams puskarininkiams sėkmingai vyksta. Pratimai atliekami trimis grupėmis, batalionais. Kiekviena grupė jau po kelis pratimus atliko. Skirtieji pratimai turi baigtis iki gegužės 31 d. Du pirmieji šauliai karininkai ir du pirmieji šauliai puskarininkiai, kurie geriausiai įvykdys skirtus pratimus, gaus atitinkamą dovaną — prizą. Karininkai ir puskarininkiai šiais pratimais labai susidomėję. Beveik kiekvieną dieną jie šaudykloje šaudė, treniruojasi. Kol kas pirmą vietą taškų atžvilgiu I ir II batalionuose laiko vienas vyresnysis puskarininkis kulkosvaidininkas. Bet jam yra rimtų konkurentų, kurie žada nepasiduoti.

LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ KURSAI BAIGIA SAVO DARBĄ

Balandžio 30 d. baigėsi 9 p. pulko liktinių puskarininkių bendro lavinimosi trijų klasių kursų pamokos. Šiuos kursus turėjo lankyti visi, esą Marijampolėje ir neturį 4 klasių mokslo cenzo, liktiniai puskarininkiai. Kursai prasidėjo 1934 m. spalio 12 d. ir yra dalies švietimo vadovo žinioje. Veikė dvi klasės: 2 ir 3 kl. Kursuose pamokas dėstė karininkai, pulko kapelionas, gydytojas ir mok. eil. Kursevičius. Kai kurie liktiniai, baigę lankyti kursus, žada laikyti egzaminus 3-jų ar 2-jų klasių, kad greičiau reikiamą likt. puskarininkiams 4 kl. mokslo cenzą įsigytų.

JAU NEBEPLĖŠYSIM GAUNAMŲ ŽURNALŲ IR LAIKRAŠČIŲ

9 p. pulko vadas įsakė dalinių vadams, kad visus, gautus iš švietimo vadovo, lietuviškus žurnalus ir laikraščius (be dienraščių) kas savaitę perdavinėtų švietimo vadovui. Jie bus per divizijos štabą persiunčiami neturtingiems pademarklinio gyventojams skaityti.

Žinodami tai kareiviai turi gražiai elgtis su laikraščiais: jų nesutepti ir nesuplėšyti, o švarutėlius grąžinti. Juk dabar ir iš laikraščių skaitymo pasirodysim visuomenei, koki mes esame: gerbiame valdišką turtą ar ne? Gavę mūsų broliai iš dalių mūsų pačių vartytus ir skaitytus laikraščius, galės apie mus atitinkamai spręsti. Tad, gerbdami save ir kario vardą, kiekvienas užlaikykime tinkamai skiriamą mums skaityti laikraštį ir savo draugus apie tai perspėkim.

VISI KAREIVIAI NORI BŪTI MIKLŪS, APSUKRŪS

1 p. pulko beveik visų kuopų kareiviai savo lėšomis įsigijo po kelis sviedinius ir futbolus, kuriais miklina save ne tik per gimnastikos pamokas, bet ir atliekamu laiku. Mėgėjų žaisti skaičius nepaprastai auga.

NUDŽIUGO, KAD DAR NEREIKIA IŠVAŽIUOTI

Jau keletą kartų pastebėjau senus kareivius kalbant apie vykimą į namus. Vieni laukia tos dienos, o kiti visai jos ne laukia tais sumetimais, kad čia esą daug geriau gyventi.

— Čia radio muzikos, dainos, miestas, plati draugystė, laikraščiai, o kaime to viso nerasi. Jei mane dar paliktų ilgiau tarnauti, likčiau labai patenkintas, — aiškino sumanus grandinis K.

Ir štai lyg netikėtai ši trokštama laimė atėjo balandžio mėn. 14 d. per radio, nepaprastai nudžiuginusi gerus ir drausmingus karius, kurie rodo pavyzdį savo draugams. Dėl to reikia tik džiaugtis, kad metai iš metų vis labiau pamilsta mūsų kaimo berneliai kariuomenę ir be noro su ja skiriasi.

SENUOSIUS KEIČIA JAUNAIS AUKLĖTINIAIS

1 p. pulko kapelm. St. Kulikauskas yra pasiryžęs kuo greičiau visą senąją orkestro sudėtį pakeisti jaunais auklėtiniais, kurių jau dabar turi dešimtį. Senoji sudėtis sudaryta iš visur surinktų ir samdytų ne tik karių, bet ir civilių asmenų. Paskutiniai ypatingai nepageidaujami dėl abejotinos moralės ir drausmės. Dėl to kapelm. ir stengiasi kuo greičiau juos pakeisti jaunais auklėtiniais, kurių tinkamu auklėjimu ir mokymu yra neaprastai susirūpinęs.

J. ltn. V. Urbutis

LIKT. PUSK. ŠAUDYMO PRATIMAI

Šiais metais 7 pėst. Ž. K. Butegidžio pulko likt. puskarininkiai atlikinė 8 ypatingus šaudymo pratimus.

- | | | | |
|----|----------------|-----------|-----------------------------|
| 1) | Atstumas 150 m | gulom | nuo rankos taikiny 24 žied. |
| 2) | " 100 " | stačiom | " " " " " |
| 3) | " 300 " | gulom | " " " " " |
| 4) | " 200 " | klupščiom | " " " " " |
| 5) | " 150 " | stačiom | " " " " " |
| 6) | " 100 " | gulom | " " " " " |
| | | | su dujokauke |
| 7) | " 400 " | gulom | nuo atramos " " " |
| 8) | " 150 " | stačiom | nuo rankos " " " |

Kiekvienam šaudymo pratimui skiriama 5 šoviniai. Laikas neribotas. Išmušti didžiausį akių skaičių. Šaudymo pratimai bus nuo gegužės iki rugpiūčio mėn. Trys geriausiai šaudžiusieji likt. puskarininkiai gaus pulko skirtas dovanas.

O. Ž.

APTVERIA IR APSODINA AKACIJOMIS RAJONO PAKELES

Karo aviacijos ūkio dalies viršininkas kasmet pavasarį skiria tam tikrą pinigų sumą rajonui papuošti. Prie kareivinių padaromi gėlynai ir apsodinami gėlėmis. Taip pat kasmet rajono pakelės apsodinamos akacijomis po 200—300 metrų. Šiemet akacijomis apsodinta net 400 m. Taip apsodintos pakelės labai gražiai atrodo.

Pereitais metais pradėta aptverti rajonas. Prie įvažiavimo į rajoną pastatyti dideli gelžbetoniniai vartai su dalies initialu. Lėšos aptverimui skiriamos iš ekonominių sumų. Tvoros stulpai — gelžbetoniniai, pati tvora medinė, statinių ir bus nudažyta. Rajonas manoma aptverti per trejus metus. Medžiaga aptverimui perkama, o darbas atliekamas savo jėgomis.

Virš. St. Čepulis

PUSKARININKIAI GERESNI ŠACHMATININKAI UŽ KAUNO KULTŪR KLUBO ŠACHMATININKUS

Balandžio 18 d. karo aviacijos puskarininkiai buvo pasikvietę šachmatų turnyrui Kauno Kultūr klubo šachmatininkus. Iš kiekvienos pusės žaidė po šešius stipriausius žaidėjus. Puskarininkiai surinko 5,5 tašk. ir klubas 4,5 taškų. Lemiamą partiją puskarininkių naudai sužaidė jaun. pusk. Fabijonas Bobelis.

Puskarininkiai pageidauja, kad galima būtų susitikti su kitų kariuomenės dalių puskarininkiais-šachmatininkais.

Čepstas

PUSKARININKIAI UOLIAI PERKA AERO KLUBO LOTERIJOS BILJETUS

Karo aviacijos puskarininkiai, kasmet platinamos aero klubo loterijos bilietus mielai perka. Puskarininkiai kasmet tos loterijos nuperka apie 300—400 bilietų.

Virš. St. Čepulis



KARIŲ UGNIAGESIŲ APDOVANOJIMAS

Prieš Velykas kariuomenės ugniagesių inspekcija išsiuntinėjo dalių vadams gautus iš Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos „Artimui Pagalbon“ garbės ženklus apdovanojimams karininkams ir puskarininkiams, o taip pat Estų ugniagesių lygos medalius, kurias gavo: auksinį — 8 p. pulko viršila Brazinskas ir sidabrinį — pion. bat. viršila Giedraitis. Garbės ženklai iškilmingai įteikti apdovanojamiems kariams.

Seniau apdovanoti garbės ženklais kariai galės pakeisti seno pavyzdžio ženklus į naujus Lietuvos ugn. org. sąjungoje arba per kar. ugn. inspekciją. III laipsnio ženklas kaštuoja 12 lt., II laipsnio — 15 lt. Už seno pavyzdžio ženklus buvo mokoma po 20 lt. Seno pavyzdžio ženklų gražinti nereikia. Kas nenorėtų pakeisti senų ženklų, galės ir toliau juos nešioti.

Garbės ženklų nešiojimo tvarka. Įsakymu Kariuomenei š. m. Nr. 25 (kovo 27 d.) § 1 1934 m. Įs. Kar. 114 nr. 41 c straipsnis pakeičiamas taip:

Nenumatyti Lietuvos valstybės ordinų medalių ir kitų pašižymėjimo ženklų įstatyme garbės ženklai prie kariškos uniformos nešioti draudžiama, išskyrus Klaipėdos atvadavimo ženklą, Lietuvos skautų sąjungos ir Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos ordinus bei garbės ženklus ir jų baretes.

To paties įsakymo (š. m. Nr. 25) § 2 1934 m. Įs. Kar. 114 nr. 41 a str. papildomas taip:

Lietuvos skautų sąjungos Gedimino Vilko ordinas ir Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos Artimui Pagalbon I laipsnio ženklas nešiojami po kaklu žemiau kitų Lietuvos ordinų. Kiti Lietuvos skautų ir Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos garbės ženklai nešiojami krūtinės kairėje pusėje žemiau kitų Lietuvos valstybės garbės ženklų ir segami šia vyresniškumo tvarka:

- Svastikos ordinas (skautų),
- Lelijos ordinas (skautų),
- Ugniagesių kryžius (ugniagesių),
- Maltos kryžius (skautų),
- Artimui Pagalbon II laipsnio ženklas (ugniagesių),
- Artimui Pagalbon III laipsnio ženklas (ugniagesių),
- Ordinas už nuopelnus (skautų),
- Artimui Pagalbon medalis (ugniagesių).

Šių garbės ženklų baretės segamos žemiau visų Lietuvos valstybės ordinų ir medalių barečių.

To paties įsakymo § 3 1934 m. Įs. Kar. 19 nr. 42 str. papildomas taip:

Trečioje eilutėje po žodžių „kariuomenės dalių ir šaulių“ įrašoma žodžiai „kariuomenės ugniagesių, Lietuvos skautų sąjungos ženklas ir Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos ženklas už ištarnavimą ugniagesių eilėse 10, 15 ir daugiau metų“.

To paties straipsnio septintoje eilutėje po žodžių „ženklų“ įrašoma: „šiuose straipsnyje išvardintų ženklų vienoje krūtinės pusėje daugiau trijų nesegama“.

Tuo būdu kariuomenės vadovybė, kuri visada rūpinasi ugniagesių reikalais, dar kartą pareiškė savo prielankumą ugniagesiams. Už tai turime būti dėkingi mūsų kariuomenės vadovybei.

Taigi dabar liktiniai viršilos ir puskarininkiai turi segti ordinus, medalius ir ženklus bei jų baretes šia tvarka: Vyčio kryžius, Žūstančių Gelbėjimo kryžius, Vytauto D. ir D. L. K. Gedimino I laipsnio medaliai, savanorių kūrėjų medalis, Šaulių žvaigždė, Lietuvos Nepriklausomybės medalis, Klaipėdos atvadavimo ženklas, Vytauto D. ir D. L. K. Gedimino 2 laipsnio medaliai, Vytauto D. ir D. L. K. Gedimino 3 laipsnio medaliai, Artimui Pagalbon III laipsnio ženklas, Artimui Pagalbon medalis, Latvijos Nepriklausomybės medalis, Estijos ugniagesių kryžius ir medalis, Prancūzijos žūstančių gelbėjimo medalis, Latvijos ugniagesių kryžius ir medalis.

*Jaunuoli, jei „Kario“ pasikviest nebijosi,
Kariuomenėn patekęs jau daug ką žinosi.*

J. Najulis



Bėgimas per miestą Kaune, nuo Rotušės ligi įgulos bažnyčios. 1-ąją vietą laimėjo Klaipėda. Dešinėje dovanos už 1-ąją, 2-ją ir 3-iąją bėgimo vietą

Pajaujo foto

Sporto kronika

KLAIPĖDOS KSS LAIMI BĖGIMĄ KAUNE

Ketvirtąją iš eilės tradicinį bėgimą per Kauną, kuris ši kartą sutraukė visas geriausias pajėgas ne tik atskirų bėgikų, bet ir komandų, laimėjo KSS, kuri vos 11 taškų skirtumu nugalėjo 5 p. pulką, seną šio bėgimo meistrį, kuriam Kauno komandos nesudarė jokios konkurencijos. Klaipėdiečių sudėty figūravo visi geriausi vidutinių ir ilgų distancijų bėgikai, kaip Tendis, Greičius, Virkietis, Norvaiša ir t. t., todėl jų laimėjimas turėjo daugiau šansų, negu kitos komandos.

Iš karto pirmuoju atsiplešė „Grandies“ klubo šaulys Pilkauskas, kuris, nenujausdamas labai greito tempo, o ypač dar šlapiu ir kietu gruntu greit pasikirto. Pirmąją penkiukę vedė Šimanas I, Tendis, Petraitis, Barkauskas, Keturakis.

Nuo Laisvės alėjos pradžios meistris Šimanas atsiplešia nuo Tendžio apie 20—30 m ir lengvai baigia distanciją pirmuoju. Smarki kova vyksta dėl trečios ir penktos vietos. Prieš pat finišą klaipėdietis Greičius vienu metru aplenkia Keturakį. Likusieji bėgikai dėjo paskutines jėgas, kad tik savo komandai iškovotų laimėjimą. Kova tarp KSS ir 5 p. pulko buvo labai įdomi ir sunki, kuri tačiau ši kartą senam nugalėtojui nepasisekė. Patikrinus bėgimo rezultatus paaiškėjo, kad KSS užėmė pirmąją vietą ir surinko 91 tašką, II-oji vieta teko 5 p. pulkui, surinkusiam 80 taškų ir III v. LDS. 30 t.

Individualiai bėgikai vietas pasiskirstė šiaip: I v. Šimanas I. per 6 min. 26 sek. II v. Tendis — (Klaipėda) 6 min. 39 sek., III v. Barkauskas, IV. Greičius ir V. Keturakis. Komandinio bėgimo nugalėtojui buvo įteikta graži pereinamoji dovana (taurė), kurios nuosavybę laidos trijų metų laimėjimas iš eilės, arba 5 metų be eilės. Pirmiesiems trims bėgikams buvo įteiktos taip pat gražios ir vertingos dovanos.

Tenka pabrėžti, kad rungtynės praėjo sportišku ūpu, labai pavyzdinga tvarka, ko pereinamais metais neteko matyti. Laimėtojams dovanas įteikė ir pasakė atitinkamą kalbą LA pirmininkas plk. lt. Kąsitėnas. Kęstutiniai šiuo pralaimėjimu paskatinti ir pamokyti rengiasi per rudenio bėgimą atsi revanšuoti svečiams.

MŪSŲ BOKSO TRENERIO P. KUUROS 10 M. SUKAKTUVĖS

Balandžio 11 d. mūsų dabartiniam bokso treneriui p. Kuurai sukako lygiai dešimt metų jo sportinės veiklos. Mūsų boksaininkai Kūno Kultūr. Rūmuose surengė labai kuklią vakarienę ir svečią, kaip dabartinį mokytoją, nuoširdžiai pa-

sveikino ir įteikė svečiui labai vertingą laikrodėlį. Gražus mūsų sportininkų elgesys svečiui buvo labai malonus ir primenąs abiejų tautų artimesnį sportinį bendradarbiavimą.

IDOMUS CROSS-COUNTRY

Surengtame lengv. atletikos s-gos cross-country bėgime balandžio 28 d. dalyvavo veik visi geriausi Kauno sporto klubų bėgikai, išskyrus tik junjorus, kurių nedaug tebuvo ir be to, buvo silpnai pasirengę. Startavo visi dalyviai senjorai distanciją apie 7 km. į Petrašiūnus ir atgal prie K. K. Rūmų. Bėgimas buvo individualinis. Pirmuoju atbėgo Šimanas I. Didelę sensaciją sukėlė Vietrinis I (LGSF), kuris vos pora metrų užpakaly atbėgo paskui Šimaną I. Trečias atbėgo Petraitis atsilikęs apie 300 m. Tenka pabrėžti, kad distancija yra gana sunki grunto ir vietovės atžvilgiais, o pasiektas laikas labai geras. Junjorai startavo nuo K. K. Rūmų iki A. Mickevičiaus akmens, kuris yra Mickevičiaus slėny, ir atgal. Pirmuoju ši 3 km atstumą sukorė Milinkevičius LDS, II-ju Vietrinis II LGSF. Senjorų pirmosioms trims vietoms buvo duotos labai vertingos dovanos. Rungtynės buvo tvarkingos.

SPORTO OLIMPIADĄ RENGS K. K. RŪMAI

Kaip žinome, rugpiučio 11—17 d. d. Kaune įvyksta viso pasaulio lietuvių kongresas. Kongrese numatyta ir sporto olimpiada, kurią surengti pasiėmė K. K. Rūmai. Olimpiadai rengti jau sudarytas komitetas, kuris šiomis dienomis rengia olimpiados programą ir atlieka parengiamuosius darbus. Programoje numatoma kamuolio žaidimai, lengvoji ir sunkioji atletika, vandens sportas ir tenisas. Konkurencijos ir palyginimo tikslais bus leista ir Lietuvos sportininkams dalyvauti olimpiadoje. Olimpiados metu taip pat bus demonstruojama ir individuali mankšta ir pratimai, kurie pernai per JSO sąskrydį buvo atlikti. Pratimus atliks JSO ir šauliai sportininkai.

LIETUVA — ESTIJA

Tarpvalstybinės futbolo rungtynės Lietuva — Estija šiemet bus Taline. Birželio 18 d. Lietuva — Estija, o 19 d. Kaunas — Talinas. Pereitais metais mūsų rinktinė su estais baigė lygiomis (1:1), o Kaunas pralaimėjo. Kaip šiemet pavyks — pamatysime.

SUVIENODINTA MANKŠTŲ UNIFORMA

Iki šiol kūno mankštas atlikinėdami mokyklų mokiniai dėvėjo įvairiausiai pasiūtus ir įvairių spalvų mankštos kostiumus. Tai kartais sudarydavo keistą vaizdą. Šiam netikslumui pašalinti K. K. Rūmai parengė visoms mokykloms vienodą uniformą. Švietimo ministeriui ją patvirtinus, braižinius ir aprašymus išsiuntinėjo mokykloms. Berniukams juodos kelnaitės ir triko marškinėliai be rankovių ir apykaklės. Mergaitėms trusikai su sijonėliu ir bliuskutė iš medžiagos taip pat tokių spalvų.

OLIMPIADA KLAIPĖDOJE

Klaipėdos krašto jaunimo s-gos „Santaros“ sporto sąjunga SSO šiemet Klaipėdoje rengia didelę savo sporto olimpiadą. Į olimpiadą pakviesti ir JSO sportininkai. JSO vadovybė nutarė šioje olimpiadoje dalyvauti tik su viena žemaičių apygarda. Tikimasi, kad olimpiadoje dalyvaus apie 3—4000 sportininkų.

SURENGS VANDENS SPORTO KURSUS

Vandens ir žiemos sportų sąjunga vasaros metu Kaune surengs vandens sporto instruktorių kursus. Į kursus bus priimami baigę nemažiau kaip 4 klases. Kursai truks apie dvi savaites ir baigusieji įsigys teisę būti vandens sporto instruktoriais.

FUTBOLO TEISĖJŲ KURSAI

L.K.Ž. Sąjunga gegužės mėn. 4—5 d. d. Marijampolėje ir Ukmergėje rengia futbolo teisėjų kursus, nes šiose apygdose, pradėjus pirmenybes, visai nebuvo teisėjų.

SUNKUMŲ KILNOJIMO IR BOKSO PIRMENYBĖS

Gegužės mėn. 4 d. Marijampolėje įvyksta sunkumų kilnojimo ir bokso pirmenybės. Dalyvauja Kybartų, Marijampolės, Vilkaviškio ir Kazlų-Rūdės geriausi boksaininkai ir sunkumų kilnotojai.

TARPTAUTINIS BOKSO TURNYRAS

Turėjęs įvykti Kaune tarptautinis bokso turnyras balandžio mėn. 27—28 d. d. nukeltas į gegužės mėn. 4—5 d., nes anksčiau negalėjo atvykti estų boksaininkai dėl vykusio Estijoje bokso pirmenybių. Turnyre dalyvaus geriausi Pabaltijo boksaininkai, nes dauguma jų atstovaus ir per tarpvalstybines bokso pirmenybes birželio mėn. pradžioje Kaune.

KVIEČIA DALYVAUTI KILNOTOJUS

Gegužės 12 d. Rygoje rengiamas sunkumo kilnotojų turnyras. Į turnyrą pakviesta dalyvauti ir Lietuvos kilnotojai. Mūsų kilnotojai kvietimą priėmė ir turnyre dalyvaus penkiuose svoriuose. Gegužės 4—5 d. d. per tarptautinį bokso turnyrą Kaune bus ir kilnotojų kontrolinės rungtynės geriausiems kilnotojams išskirti ir komandai sudaryti.

KLAIPĖDA — LIEPOJUS

Balandžio 27—28 d. d. Liepojuje buvo bokso rungtynės Liepojus — Klaipėda. Laimėjo Liepojus 12:6.

IR KLAIPĖDOJE SPORTO APYGARDA

Iki šiol Klaipėdoje K. K. Rūmai turėjo padedamąjį organą — Klaipėdos fizinio auklėjimo komitetą. Įsteigus visoje Lietuvoje sporto apygardas, šiomis dienomis ir Klaipėdoje įsteigta apygarda ir jos pirmininku paskirtas kpt. Baltrūnas, iki šiol buvęs F. A. Komiteto pirmininku. F. A. Komitetas panaikintas.

SIŪLOSI ČEKOSLOVAKAI

Čekoslovakijos futbolo klubas „Nuselski“ atsiuntė mūsų kamuolio žaidimo s-gai pasiūlymą sužaisti futbolo rungtynes Kaune ir Klaipėdoje. Kiek teko patirti, L. K. S-ga pasiūlymą persiūs mūsų stipriausiems sporto klubams, o pati pasiūlymo nepriims.

JAU PRADĖTA STADIONO STATYBA

Valstybinio stadiono statyba pradėta tuojuo po Velykų. Dabar atliekami žemės darbai ir dirba apie 150 darbininkų. Pirmiausia bus įrengta pagrindinė aikštė, kad kitais metais ja jau galėtų naudotis. Pagal projektą aikštėje numatyta: viena pagrindinė ir viena šalutinė futbolo aikštės, 4 teniso ir 3 krepšiasvydžio aikštelės, vandens baseinas ir dar kelios mažesnės aikštelės. Žiūrovams tribūnos bus dengtos.

SKAUDUS MEISTERIO PRALAIMĖJIMAS. JSO—MSK 1:0 (0:0)

Balandžio 27 d. buvo pirmosios Lietuvos futbolo pirmenybės. Žaidė 1934 m. futbolo meistris MSK su nauju I-sios lygos nariu — JSO. Po atkaklios dviejų puslaikių kovos rungtynės laimėjo JSO, santykiu 1:0. Šis golas buvo įmuštas antro puslaikio 27 min. Guiskio. Pirmą puslaikį JSO žaisdama pavėjui išvengia golų, o antrame, atkakliai kovodama išnaudojus puikią progą, laimi svarbias pirmenybių rungtynes ir kas svarbiausia — prieš Lietuvos meistrį. Pažymėtina, kad jauną JSO komandą nuolat treniruoja samdytas treneris, buvęs LGSF klube treneriu, žinomas teoretikas ir praktikas, St. Matulevičius. Nors nedaug dar jis dirba su JSO žaidėjais, bet pažanga jau buvo matyt. Iš jaunos JSO komandos daug ko galima tikėtis, nes komanda turi jaunų, energingų žaidėjų.

PAVASARIO FUTBOLO TURNYRAS

Apie pirmuosius šio turnyro susitikimus jau buvome rašę. Papildomos rungtynės tarp MSK ir Š. Š. Kovo baigėsi nevisiškai pelnytu paskutiniuoju laimėjimu 2:1. Balandžio 28 d. pusiau finale susitiko LFLS su Š.Š. Kovu. LFLS gi laimingai ištraukusi burtus, nugalėjusi palyginti nestiprius priešus — JSO ir Taurą, atsidūrė finale. Šis pusiau finalinis susitikimas baigėsi 1:0 LFLS naudai. Komandos buvo beveik vienodo pajėgumo ir aiškesnio laimėtojo nebuvo galima jausti iki rungtynių pabaigos. LFLS turėjo progų rezultatą pakelti, o Š. Š. Kovas išlyginti. Finalinis susitikimas pavasario meisterio vardui įgyti įvyks gegužės 5 d.

RYGA — KAUNAS 64:19

Balandžio 28 d. Kūno Kultūros Rūmuose buvo prarastos draugiškos krepšiasvydžio rungtynės tarp Rygos ir Kauno rinktinės. Latviai rungtynes po nedidelio pasipriešinimo laimėjo 64:19. Nors latvių laimėjimu buvo užtikrinti visi — ir žiūrovai ir žaidėjai, tačiau mūsų šį kartą žymiai geriau žaidė, negu kitus kartus. Iš Kauno latvių krepšiasvydininkai važiuoja Ženevon, kur įvyksta krepšiasvydžio Europos pirmenybės.



UŽ LAISVĘ ŽUVUSIŲ KARIŲ NIEKAS NEUŽMIRŠTA

Simpeliškis, Biržų apskr. Prieš kelias dienas įvyko Simpeliškio pieno perdirbimo bendrovės narių visuotinis susirinkimas. Svarstant numatytas išlaidas, sąmatos keliu paskirta tam tikra suma pinigų sutvarkyti pirmojo biržiečio savanorio karininko Nastopkos kapui. Šis nutarimas priimtas buvo vienu balsu, tai rodo, kad už laisvę žuvusių karių niekas neužmiršta. Tam pačiam susirinkime paskirta 25 lit. sutvarkyti didžiajame kare žuvusio kario apleistam kapui. Alg. R.

ŠAULIAI UGNIAGESIAI APSIRŪPINS DUJOKAUKĖMIS

Panevėžys. Panevėžio šaulių ugniagesių vadovybė rūpinasi kuriuo nors būdu visus savo ugniagesius aprūpinti dujokaukėmis. Gavus dujokaukes šauliai ugniagesiai bus išmokyti jomis naudotis, o patys ugniagesiai paskiaus galės ir šiaip žmonių tarpe skleisti priešcheminę apsaugą dujokaukių pagalba ir reikalui ištikus gautomis dujokaukėmis pasinaudoti. Alg. R.

PANEVĖŽIO ŠAULIAI SUSIRŪPINO SAVO ISTORIJA

Panevėžys. Panevėžio šaulių rinktinės vadovybė paskutiniu laiku labai rimtai susirūpino savo šaulių būrių istorija. Stropiai renkama istorinė medžiaga iš šaulių būrių gyvenimo, kuri surinkta ir atitinkamai sutvarkyta, projektuojama išleisti atskiru leidiniu. Istorinė medžiaga renkama nuo būrių įsisteigimo dienos. Prie rinktinės norima dar sudaryti tam tikrą rinktinės šaulių albumą, į kurį dabar renkamos fotografijos ir jis netrukus bus sudarytas. Alg. Rūst.

LAUKIA UNIFORMOS PAKĖITIMO

Meškuičiai (Šiaulių apskr.). Dalis būrio šaulių bei šaulių moterų, kurie šiais metais manė įsigyti uniformas, paskiaus susilaikė. Jie sužinojo, kad projektuojama pakeisti šaulių uniforma.

Šauliai kalba, kad slapiamosios spalvos uniforma bus gražesnė ir praktiškesnė, nes ne taip greit susiteps, ypač kantai, kurie dabar be galo greit susitepa ir sunku išvalyti.

Būrys šiemet pasiryžo visiškai sutvarkyti ir praplėsti būrio biblioteką.

Bibliotekininkas pasižadėjo biblioteką sutvarkyti kariuomenės bibliotekų pavyzdžiu.

Biblioteka susidomėjimas gana didelis, tuo labiau, kad čia nėra jokios bibliotekos nei skaityklos. A.

NORI ĮSIGYTI ZENITINĘ PATRANKĄ

Panevėžio aktyvesnioji visuomenė galvoja kaip įsigyti zenitinę patranką ir kelius sunkiuosius kulkosvaidžius. Mano, kad tai įgyvendinti nelabai sunku. Šauliai artilerininkai, tai girdėdami, džiaugiasi. Remėjai šauliai ir šiaip visuomenė šį sumanymą žada energingai remti.

Reikėtų visiems miestams įsigyti ne po vieną, bet po kelias tokias patrankas ir sunkiųjų kulkosvaidžių. P. A.

PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS KURSAI KLAIPĖDOJE

Balandžio m. 8 d. šaulių rinktinės štabe buvo pasitarimas priešcheminės apsaugos kursų rengimo Klaipėdoje reikalui. Pasitarime dalyvavo Klaipėdos šaulių būrio vadovybė ir dr. med. Čeponis. Buvo sudaryta kursų programa. Ji bus gana plati ir kursus lankantiems duos daug žinių kaip apsaugoti kitus ir save nuo cheminio karo pavojų. Lektoriais pakviesti vietos pulko karininkai ir vietos gydytojai.

Kursai prasidėjo balandžio 29 d. ir užtruks maždaug iki birželio mėn. pradžios. Kursai bus šaulių rinktinės štabo būstinėse. Pirmajai kursų laidai numatytas 90 žmonių skaičius. Pirmiausia į kursus bus priimti šauliai, be to, dar bus priimta tam tikras skaičius klausytojų ir iš kitų organizacijų.

Jonas A. Misiūnas

PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS KURSAI

Vasario m. 25 d. šančių šaulių ugniagesių rūmuose buvo atidaryti priešcheminiai apsaugos kursai. Kursus lankyti buvo leista ir nešauliams, kurių susidarė apie 40%. Balandžio m. 15 d. kursai pasibaigė ir IV—24 d. buvo klausytojų išleistuvės.

Egzaminus laikė 127 žm., bet pažymėjimus gavo apie 100 žm. Plk. lt. Kazitėnas, l. e. š-lių s-gos viršininko p., įteikęs klausytojams pažymėjimus, savo kalboje pabrėžė reikalingumą įgautas žinias plėsti visų tautiečių tarpe. Klausytojų vardu kalbėjo šaulys Butkus, kuris padėkojo šaulių s-gos vadovybei už baigtų kursų surengimą. VI. Ming.

ŠAULIŲ BŪRIŲ VADŲ KURSAI UKMERGĖJE

I p. pulko vado įsakymu nuo š. m. balandžio 4 iki 19 d. buvo surengti II ir III rinktinių būrių vadų kursai. Kursų planas buvo taip sutvarkytas, kad kuo daugiausia žinių suteiktų kursų klausytojams. Kursuose dėstė keliolika karininkų ir nors programa buvo plati, bet nenuobodi.

Balandžio 15 d. kursininkams prisistatė atvykęs į I p. pulką latvių karininkas vyr. lt. Purinš.

Balandžio 18 d. VI rinktinės štabas surengė išleistuvių pietus, kur atsilankė keletas aukštų svečių, pasakė gražias atsisveikinimo kalbas p. I-mo p. pulko vadas, kursų vadovas kpt. Karevičius, VI rinktinės valdybos pirm. p. Cibulskis ir kursininkų vardu Ad. Telksnys.

Ats. vyr. pusk. V. Januška



VOKIEČIŲ KARIŠKOJI SPAUDA APIE KLAIPĖDOS BYLOS SPRENDIMĄ

„Deutsche Wehr“ Nr. 14 aprašo kariuomenės teismo sprendimą Neumano ir Sasso bylose, išliedamas ant Lietuvos visą savo pagiežą.

„Tai liliputų ir plėšikų valstybė, kuri turi būti dėkinga už savo nepriklausomybę tik Vokietijai, nugalėjusiai Rusiją ir vokiečių pionieriams, atnešusiems į šalį kultūrą. Tai valstybė, kuri veltui stengiasi knistis istorijos glūdimose, ieškodama savo heroinės ir kultūrinės praeities ir pretenduodama lyg į savo buvusią galybę. Ji paskyrė mirties ir kalėjimo bausmes vokiečiams, kurie tik vokiškumą palaikė ir gynė“.

Pati byla, pagal „Deutsche Wehr“, esanti įvairių gandų, prasimanymų ir perdėjimų mišinys, kurio buvo tikslas sudaryti kaltinimą nekaltiems vokiečiams. Begėdiškas teismo sprendimas esąs atliktas Maskvos parama. Toliau rašoma, kad teisingas esąs Tautų Sąjungos paskirtos komisijos Klaipėdos reikalui pranešimas 1923 m. kovo mėn. 6 d., kur sakoma, kad jėga atplėštas kraštas esąs išbrovusių su vyriausybės žinia ir parama persirengusių žmonių darbas. Klaipėda niekada nepriklausiusi Lietuvai, sienos nuo senovės tebesančios tos pačios, kurios skyrusios Aziją nuo Europos. Tuometinės prancūzų jėgos Klaipėdos krašte buvusios menkos ir baukščios, kad taip lengvai atidavusios Klaipėdą. Tačiau nereikia nustepti, nes ir šiandien Prancūzija pritarianti vokiečių naikinimo politikai.

„Ar gali Europa pakęsti tokį neramumų židinį, kuris rusena tik Maskvos kurenamas, klausia „Deutsche Wehr“. Kur yra Anglijos, Prancūzijos, Japonijos ir Italijos Klaipėdos statuto garantijos? Ar jaučia atsakingumą ši Baltijos Juodkalnija, žaisdama didžiųjų Europos valstybių taikos

pastangomis, kaip vaikas su ugnimi? Vokiečių tauta parodžiusi savo nusistatymą dėl šio neteisingo Kauno sprendimo per radio ir spaudą, baigia savo išvedžiojimus laikraštis.

LENGVATOS LAČPLĖŠO KARO ORDINŲ KAVALIERIAMS

Latvijos kino savininkai savo susirinkime nutarė leisti Lačplėšo ord. kavaliarius Lačplėšo k. o. šventėje, lapkričio m. 11 d., ir visas kitas dienas, išskiriant šeštadienius, sekmadienius ir švenčių dienas su nupirktu 3 vietos bilietu užimti kine laisvas 1 ir 2 vietas. Prie biletų kasos parodomas L. k. o. pažymėjimas.

5000 MOKSLININKŲ RAUDONOSIOS KARIUOMENĖS TARNYBOJE

Š. m. vasario mėn. visuotiniame „Osoaviachim“ organizacijos suvažiavime dalyvavo 5000 mokslininkų, kurie rūpinasi raudonosios kariuomenės tobulinimu, sprenddami įvairias mokslines problemas ir pritaikydami naujausius išradimus kariškam gyvenimui.

Kalinin'as, Vorosilov'as ir kiti aukštosios vadovybės asmenys, kreipdamiesi į susirinkusius mokslininkus, pabrėžė jų kilnų darbą — pasiaukoti raudonosios kariuomenės labui, kad ją padarytų viena iš moderniškiausių kariuomenių.

LENKIJOS PRIEŠLĖKTUVINĖS IR PRIEŠDUJINĖS APSAUGOS LYGA

Š. m. balandžio mėn. 1 d. sušaukė visų aukštesniųjų mokyklų moksleivius 10 savaičių supažindinimui su aviacija ir skraidymo menu. Šiam tikslui iš valstybės išdo paskyrė gana dideles pinigų sumas.

PLENTAI REIKALINGI KARIUOMENEI

„Polska Zbrojna“ ypatingai aukštai vertina plentų reikmę kariuomenei. Plentais patogų vežti šaudmenis ir įvairią medžiagą. Be gerų plentų visai neįmanoma kariuomenės motorizacija. Laikraštis siūlo sudaryti 6 metų plentų ir vieškelio statybos planą. Vieškeliai, laikraščio nuomone, turi būti palaikomi tvarkoje pačių jų savininkų, t. y. ūkininkų.

KARO LAIKRAŠČIAI KAIMUI

Lenkų „Polska Zbrojna“ dienraštyje vienas iš skaitytojų pasiūlė idomų sumanymą. Kariškų laikraščių prenumeratoriai — kariai toli gražu ne visi renka laikraščių komplektus. Tokiems kariams siūloma kartą per savaitę siuntinėti perskaitytus laikraščius į kaimą. Išspausdintas laikraštyje ūkininko laiškas rodo, kad kaime kariuomenės leidiniai (Polska Zbrojna — Ginkluota Lenkija, Żołnierz Polski — Lenkijos Karys, Wiarus — Puskarininkis) turi didelį pasisekimą ir uoliai skaitomi. Redakcija paprašė skaitytojus aptarti iškeltą sumanymą laikraštyje.

PAŠTO KARVELIAI UŽSIENYJE

„Deutsche Wehr“ žurnalo pranešimu, Prancūzijos kariuomenėje sudarytos atskiros pašto karvelių kuopos. Karo metu armijoms, korpams ir divizijoms bus priskirti pašto karvelių būriai, pėstininkų pulkams — 2 skyriai, kulkosvaidžių batalionui — 1 skyrius, kavalerijos pulkui visos būrys.

Lenkijoje karo metu pašto karvelių būriai bus duoti operat. grupėms ir divizijoms. Tokie pat skyriai bus pėstininkų pulkų ryšių būriuose. Kavalerijos pulke taikos metu laikomas vienas pašto karvelių būrys, karo metu bus du. Taikos metu pašto karvelių būriai taip pat laikomi artilerijos pulkų štabuose.

Čekoslovakijos kariuomenės telegrafo bataliono rezervo kuopose yra pašto karvelių stotys. Pėstininkų pulkuose pašto karveliai laikomi technikos ryšių būryje. Pėstininkų divizijos turi pašto karvelių būrius divizijos ryšių kuopose.

Tokia pat organizacija numatoma ir Jugoslavijos kariuomenėje.

Italijos kariuomenėje taikos metu pašto karvelių būriai laikomi korpų inžinerijos dalyse.

IR LATVIAI JAU TURI PROPAGANDINĘ PRIEŠLĖKTUVINĖS APSAUGOS FILMĄ

Rygos kinuose demonstruojama propagandinė Latvijos aero klubo filma „Grėsimas ateiviai“. Filma sumontuota: nuotraukos, vaizduojančios Latvijos karo lėktuvų skraidymus, sujungtos su užsienio filmų dalimis. Visa tai kartu sudaro parodomąjį oro puolimų vaizdą. Lakioja lėktuvų eskadrilės, kurios apmėto bombomis miestus, matyti sprogimai, gaisrai, griūva priešo naikinami muziejai, rūmai, teatrai ir namai, kuriuose gyvena ramūs piliečiai.

Filmos gale žiūrovai karštai raginami atiduoti savo duoklę priešlėktuvinės apsaugos reikalams, kad netikėtai užpuolęs priešas neužkluptų nepasirengusių.



Kaip užsitarnavau radisto vardą

I kariuomenę patekęs kiekvienas gauna pasukti bulvių skutamąją mašiną, bet telefono induktorių ir motoro rankeną, tai ne daug kas. Štai kaip aš gavau.

Kai rengiausi važiuoti į kariuomenę, svajoju, kaip čia patekti į auto rinktinę, nes man labai patiko benzino kvapas.

Rokiškio apskrities naujokų ėmimo komisija, lyg nujausdama mano karštą norą, ėmė ir paskyrė mane į technikos dalį.

Atvažiavus į Kauną, atėjo kažin koks kapitonas ir pradėjo klausinėti, kas kokį amatą moka; pasirodė, kad atsirado gana daug benzino uostytojų; iš tokių smalsuolių reikalavo šoferių knygučių. Tad aš ir nutariau tų savo svajonių nekelti aikštėn. Paklaustas, atsakiau esąs linijų statytojas, nes šia specialybe irgi šiek tiek domėjaus: dar vokiečių okupacijos laikais buvau išliaužęs į stulpą pažiūrėti balto puoduko; už tai gavo didelę atatrąką nuo vokiečio kančiuko mano niekuo nekalto kelnės.

Rytojaus dieną pagal savo specialybę per skirstymą patekau į ryšių batalioną. Po kelių dienų mus išvedė į rajoną, kuriame buvo daug stulpų ir man, kaip tos rūšies specialistui, pirmutiniam pririšo prie kojų kažin kokius kablelius, apjuosė platų diržą, prie kurio kybojo tvirta grandinė ir liepė lipti į stulpą. Po kokio pusvalandžio kelionės įkabarojau į stulpo viršūnę; bet kai pažiūrėjau į žemę, tai visa mano prieš kariuomenę įgyta specialybė dideliais prakaito lašais išsisunkė pro kaktą ir tuo momentu taip smarkiai griebiau su rankomis stulpą ir prispaudžiau prie savęs daug stipriau negu savo gražiąją Onytę, kai atsisveikinau, važiuodamas į kariuomenę.

— Po plyniais, lipk žemėn: tėviškės nepamatysi! — išgirdau viršilės balsą. Bet pradėjus lipti žemėn, dar geriau prakaitas išpylė, nes jokių būdu negalėjau įkabinti kablelių į stulpą ir besikamuodamas galvojau, kad geras dalykas būtų, jei ir telefonistas, lipdamas į stulpą, turėtų ant nugaros parašutą. Kai nulipau nuo stulpo, tai negalėjau atskirti, ar žemė linksta po mano kojomis, ar mano pakinkliai po tokios išpūdingos kelionės.

Po pietų susodino į klasę ir pradėjo rašyti ant lentos kažin kokius brūkšnius ir taškus ir paaiškino, kad tai esanti morzės abėcėlė, kurią ryšininkai turį taip mokėti kaip karo policija išleidžiamus raštelius skaityti.

Na, vyručiai, šias sunkenybes nugalėjęs, po kelių mėnesių užsidėjęs telefonus ant ausų, jau sedėjau radio ku-

pos klasėje ir iš šių stebuklingų brūkšnių su taškais, kurie virpino telefonų membranas, gana greit rašiau visiems žinomas lietuviškas raides.

Po šių visų vargų pasiekiau ir anksčiau svajotą tikslą: radio kuopoj ir be šoferio knygutės gana puikiai išmokau valdyti benzininį motorą ir ne tik jo stambiausias dalis sužinojau, bet, reikiant, ir mažąjį žiklorių, išėmęs iš karbimatoriaus, išvalydavau.

Dabar, nors jau metai laiko, kai kariuomenėje atsitarnavau, bet dar žinau, jog pliką ranką kišti prie elektros laidų dar baisiau, negu žiemą prie šaltos geležies, į stulpus lipdamas apie parašutą nebesvajojau, morzės abėcėlę per telegrafo aparatą dar greičiau pervarau, negu žilobarzdis virėjas dešimtį kaušų bulvių košės įkrečia, o kada motoras sustoja ėjęs, pirmiausia žiūrių, ar yra bakte benzino.

Taigi, vyručiai, ypač kurie rengiatės išvažiuoti į kariuomenę, nenusiminkit, jei pateksit ryšininkais, nes važiuodami namo būsit patenkinti. A. M.ka

IŠVARĖ

Kur buvai? — klausia skyrininkas jauną kareivį.

— Pas Barbutę, tamsta skyrininke.

— O ar leido kas tave išeiti?

Ne tik leido, bet dar ir išvarė.

— O kas išvarė? — klausia nustebejęs skyrininkas. Taigi, Barbutė. Mat, ji šiandien laiko neturi.

J. p. Židonis

KAI BUDĖTOJAS SUSIKARŠČIUOJA

— Atėjus pulko budėtojų, virtuvės budėtojas raportuoja:

— Tamsta leitenante, virtuvėje man budint nieko neatsitiko, pietums pagaminta šimtas dvidešimt žmonių, kiaušiena sriuba, košės svoris maitinasi...

— Leitenantas: — Už pamo-kėjimą raportuoti pasiimsi vieną valandą.

— Virt. budėtojas: Sveiks, tamsta!

— Leitenantas: — Pasiimsi antrą valandą.

— Virt. budėtojas: — Pagerbta!

NETIKĖTAS ATSAKYMAS

Viršila klausia naujai atvykusį į kariuomenę naujoką:

— Ar moki skaityti ir rašyti?

— Moku, — atsako naujokas.

— O ką veikia prieš stodamas į kariuomenę? — vėl klausia viršila.

— Buvau trečio kurso studentas, — paaiškina naujokas. Vand-Jun-

Aš ir honoraras

Prisipažįstu: skaitau „Kari“ dar nuo tų laikų, kai Žaliakalny raitas lakstydavau ir pentiniais į Stasytės širdį žvan-ginau.

Skaitau ir dabar, jau atsargoj būdamas.

Beskaitant kartą paėmė pavydas. Žiūrėk, Trakučiai, Tylos, Mamonėliai rašo, rašo ir honorarą gauna.

Argi aš jo nevertas? Kodėl gi neparašyti į laikraštį. Kur mintis, ten ir darbas. Per kelis mėnesius pasirengiau rašytojo darbui: perskaičiau veik visus Main Reido, Jule Verne ir Vallace romanus. Vėliau pradėjau sunkų honoraro ieškotojo darbą. Tuojaus išpiškinęs keletą eilėraščių ir straipsnių pasiunčiau „Kariui“. Kitą savaitę gavęs „Kari“, su virpančia, lyg kitados eskadronė pirmą kartą belipant ant pasiutusių „Arabo“, širdimi ir drebančiais pirštais atverčiau pirmą puslapį. Išvarčiau kelis kartus, deja, nėra mano honoraro. Gal siunčiant žuvo, o gal per klaidą įpuolė į krepšį?

Pagaliau supratęs, kad veršiu ne-bliovęs, jaučiu nebaubsiu, lyg skenduo-lis griebiausi korespondencijas rašyti. Čia nugalėjau: juodai ant balto išspausdino. Bet dar labiau Napoleonu pasi-jutau, kai už kelių dienų laiškinių pasiteikė perlaidą su 4 litais 50 centų. Ne tiek džiaugiaus iš seniai svajoto honoraro, kiek iš perlaidos atkarpos. Geriausias liudytojas mano rašytojo talento.

Dėl svarumo po 4 pridėjęs nulį, pa-brukęs po pažastimi „Kari“, o į švarko viršutinę kišenę vietoj nosinaitės įdėjęs perpus įsikišusią atkarpą, išėjau į kaimą. Mano talentas ir honoraras kaimė sukėlė sensaciją. Pats kaimo mokytojas pakvietė mane arbatos ir žadėjo paskolinti „Parker“...

Kelias jau pramintas, dabar, iš tikrųjų, pragarsėsiu ir dar honoraro gausiu. Tvirtai užsadaręs duris, kad niekas nesukliudytų įkvėpimo, tris dienas kūriau ir nunešiau į paštą poros kilogramų svorio siuntinį. Kaip pavydės visi „Kario“ bendradarbiai, radę veik pilną laikraštį mano raštų... Bet smarkiai nusivyliau. Atėjo „Karys“ ir žiūriu... atsakymas „Netinka“. Dabar, jei kartais ir patenka į „Kari“ kokia nuotrūpa, vis vien niekuomet nebesigiriu ir nebenešioju perlaidos atkarpos viršutinėje švarko kišenėje. Nusikirpau plaukus, nustojau svajojęs apie rašytojo garbę ir labai bijau susitikti kaimo mokytoją, kad nepasiteirautų apie mano rašytojo talentus ir nepareikalautų gražinti „Parker“.

Taigi, supratau, vyručiai, kad rašytojai gimsta be honoraro.

Ant. Didinis

Kariuomenės leidiniai

G. 32. SUNKIŲJŲ KULKOSVAIDŽIŲ MOKYMO STATUTAS. PIRMOJI DALIS. RIKIUOTĖ.

Kar. št. sp. ir švt. skyriaus leidinys, Kaunas, 1935 m. 54 psl. Tekste 31 paaiškinamasis brėžinys.

Sunkusis kulkosvaidis visose šių dienų kautynių fazėse ir rūšyse svarbus ir būtinas ginklas. Į tai visose kariuomenėse krepiama didžiausio dėmesio. Sunk. kulk. mokymas, jo savybių pažinimas ir tikslus kautynėse panaudojimas sudaro beveik atskirą dalyką. Šio dalyko mokymas skirstomas į dvi dali: rikiuotė ir taktiškoji s. kulk. vartojimo taisyklės.

Dabar turime pirmosios to mokymo dalies vadovėlį. Jo turinys suskirstytas taip: s. k. skyriaus veikimai, būrio veikimai, kuopos veikimai ir atskirų pareigūnų pareigos ir teisės.

KARO ARCHYVAS. VI TOMAS

Redagavo plk. lt. V. Steponaitis. Išleido kar. št. sp. ir švt. skyrius. Kaunas. 1935 m. 308 pusl. didž. formato. Išspausdinta 1000 egz.

Karo Archyvas visų labai mėgiama ir laukiama knyga. Kiek laiko jo leidimas bei greitesnis pasirodymas buvo sustojęs. Tuoju visi pasigedom ir nekantriai klausinėjom: kada pagaliau susilauksime tolesnio tomo? Todėl nenuostabu, kad, vos spėjus iš spaustuvės pasirodyti, dar niekur spaudoje nepaskelbus, tuojau pasipylė reikalavimai.

Karo Archyvo medžiaga — gyvoji mūsų tautos kariškoji istorija. Tai svarbus ir pamokomas dalykas. Ji tolygiai aktuali tiek senajai, tiek jaunajai kartai.

Kalbamojo Karo Archyvo rašiniai paskirstyti į keturias dalis: I. 1931 ir 1863—4 metų sukilimai Lietuvoje II. Nepriklausomybės karai. III. Lietuviai Rusijoje. IV. Didysis karas.

Smulkiau pažvelgę, I-oje daly rasime: M. Urbšienė. 1831 ir 1863 m. sukilimų emigracijos propaganda Prancūzijoje. Plk. lt. Kiršinas. Gen. Gelgaudo žygis į Lietuvą ir jo įvertinimas. Lt. Ličkūnas. 1863—64 m. žemaičių sukilimas Mažeikių apylinkėje. Mjr. A. Urbelis. 1863 m. sukilimo dalyvio atsiminimai. Vyt. Steponaitis. Plk. Bartolomiejaus veikimas Lietuvoje 1831 m.

II-je daly: Mjr. Vidugiris. Kupiškio operacija. Mjr. Ružancovas. „Mūsų“ baterija. A. Andriuskevičius. Savanorio užrašai. Mjr. Ružancovas. Lenkų pulkai mūsų fronte 1919—1920 m. Gyd. plk. lt. Kenstavičius. Pirmoji medicinos pagalba fronte per kautynes su lenkais 1920 m. Kpt. Kaladė. Pirmą kartą neva į frontą patekus. Šoferio Jablonskio atsiminimai iš kelionės su lietuvių delegacija į Vilnių 1919 m. Mjr. Šepetys. Ryšiai nepriklausomybės karuose. Kpt. Jakštas. Saksų savanorių dalys Lietuvoje 1919 m.

III-ioje daly: V. Nagevičius. Fraternitas Lituanica Rusijoje. Petras Gudelis. Lietuvių gyvenimas Užkaukazyje iki lietuvių organizacijų suvažiavimo Tiflise 1917 m. gruodžio 27 d.

IV-oje daly: Petras Mažylis. Iš Pakuršės pergyvenimų 1919 m. J. Mažuika. Didžiojo karo atsiminimai. St. Jablonskienė. Didžiajam karui siaučiant. Alf. Neverauskas. Iš vokiečių okupacijos laikų. P. Pakarklis. Vokiečių karių leidinys apie Lietuvą.

MŪSŲ ŽINYNAS XXVII T. Nr. 122

J. Baltrušis mėgina apskaičiuoti maisto išteklius Lietuvoje karo atveju ir šiek tiek panagrinėti tuos apskaičiavimus, įnešdamas kai ką naujo. Gen. št. plk. Grinius baigia savo rašinį apie prancūzų mjr. Paillė metodą, pritaikintą mūsų sunk. kulkosvaidžiams. Gyd. plk. lt. Žemgulyš rašo apie divizijos ešelonų chirurginės pagalbos organizavimą kovos lauke. Įdėtas motomechanizuotos rinktinės kovo 20 d. pratimų aprašymas su kai kuriais kritiškais pastebėjimais bei nurodymais. Kpt. A. Jonaitis rašo apie motorizuotus pėstininkus.

Kitų valst. kariuomenių apžvalgoje rasime: Kariuomenių motomechanizacija 1934 m. Pėstininkų puolimo rėmimas. Paslankiosios divizijos Anglijoje. Karo baudžiamosios teisės pakeitimai Estijoje ir kita.

Pabaigoje platus kritikos ir bibliografijos skyrius.

Naujieji leidiniai

ST. MASTAUSKIS. TAIKOMOSIOS ENTOMOLOGIJOS KURSAS. IV DALIS.

Taikomosios entomologijos (arba vabzdžiotyros) kurso dalyje skaitytojai supažindinami su kovos būdais su žalingaisiais vabzdžiais, būtent, čia paminėtos kultūrinės, biologinės, mechaninės ir fizinės kovos priemonės. Knygoje 39 paveikslai, 106 pusl. Kaina nepažymėta. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

K. MASILIŪNAS. ANTANO SMETONOS RAŠTŲ ŽODYNAS

Išleido šv. ministerijos knygų leidimo komisija. 112 psl. didž. formato. Kaina 3 lt.

Žodyne yra stilistikos ir sintaksės pavyzdžių.

TECHNOLOGIJOS INŽ. VYTAUTAS MOŠINSKIS. KAIP MAŠINOS VEIKIA IR KAIP JOS TVARKOMOS. I DALIS

Šioje knygoje duoti mašininkystės pradmenys. 211 psl. su 166 piešiniais. Knygos kaina 6 lt. Išleido šv. m-ja.

GOETHE. FAUSTAS. TRAGEDIJA. PIRMOJI DALIS

Išvertė A. Valaitis. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja. Knyga iliustruota meniškais paveikslais. Pabaigoje yra veikalo paaiškinimai.

J. LAPPO. 1588 METŲ LIETUVOS STATUTAS

Tatai kapitalinis, didžiulis veikalas iš mūsų Lietuvos istorijos tyrinėjimų. Tuo tarpu turime tik I-ojo tomo pirmąją dalį. Veikalas parašytas rusų kalba.

JUOZAPAS STAKAUSKAS. LIETUVA IR VAKARŲ EUROPA XIII—me AMŽIUJE

Istorijos studijos, kurios padalytos į 12 skyrių: 1. Vidurinių amžių universalinės politikos reikšmė Lietuvai. 2. Kryžiaus karai su pagonimis vidurinių amžių požiūriu. 3. Lietuvių susidūrimas su Vakarų Europa tarpininkaujant vokiečių kolonijai Livonijoje. 4. Didžioji koalicija prieš Lietuvą ir Mindaugo konversija. 5. Mindaugo santykiai su Apaštalo Sostu. 6. Bažnytinės Lietuvos provincijos įkūrimas. 7. Lenkų — čekų pastangos. 8. Mindaugo teisiniai santykiai su žemaičiais ir donaciniai dokumentai. 9. Kryžiaus karo žygiai prieš žemaičius. 10. Mindaugo apostazijos klausimas. 11. Krikščionybės ir krikščioniškosios karalystės žlugimas. 12. Lietuviai opozicijoje Vakarų Europai.

Prie knygos trys žemėlapiai: 1. V. Europos kraštai, dalyvavę kryžiaus karų akcijoje prieš Lietuvą XIII amž. II. Lietuva kaip Kuršo ir Žemgalijos vyskupijų dalis. III. Lietuvos vyskupijų ribos XIII amž. Knygą išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

D. S. MEREŽKOVSKIS. KRISTUS IR ANTIKRISTAS

II-ji dalis. Išvertė L. Daukša. Išleido Dirvos b-vė 202 psl. Kaina — 2.50 lt.

ST. ŠIMKUS. ŠEŠIOS DAINOS MIŠRAM CHORUI

I. Kodėl, dainelė — Kirtiklio žodžio. II. Vakar vakarėlį — liaudies dainą. III. Žolelė žydėjo — liaudies dainą. IV. Sėdžiu po langeliu — liaudies dainą. V. Žaliojoj girelėj — liaudies dainą. VI. Augo girioj liepelė — liaudies dainą. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

KAZYS VIKTORAS BANAITIS. SAVO SKAMBANČIA DAINA

B. Buivydaitės eilėraštis harmonizuotas vienam balsui ir fortepijonui. Yra ir vokiškas teksto vertimas. Išleido šv. min. kn. leidimo k-ja.

KAZYS VIKT. BANAITIS. PASIĖMĖS ŠVILPINĖLĖ

Br. Buivydaitės žodžiai. Tekstas dviem kalbom lietuviškai ir vokiškai. Partitūra vienam balsui ir fortepijonui. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

K. V. BANAITIS. LIAUDIES DAINOS CHORUI. I. ŠAS.

Tekstas dviem kalbom. 1. Užtekėjo užmirgėjo... 2. Ant tėvelio dvarelėlio. 3. Ant kalno klevelis. 4. Per šilą jojau. 5. Nuo putinelio. 6. Kūkalėlis. 7. Ant ežerėlio. 8. Už jurių marių. 9. Paskutinis vakarėlis. 10. Močiūtė mano. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

VL. JAKUBĖNAS. IEVOS (POEMA)

Aukštam sopranui su fortepijonu. J. Tysliavos žodžiai. Tekstas dviem kalbom. Išleido šv. m-jos kn. leid. k-ja.

VL. JAKUBĖNAS. GĖLĖS IŠ ŠIENO

Lyriniam sopranui. K. Binkio žodžiai. Tekstas dviem kalbom. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

ST. ŠIMKUS. SERENADA

Daina vienam balsui prie fortepijono. Fausto Kiršos žodžiai. Išleido šv. m-jos kn. leid. k-ja.

ST. ŠIMKUS. TĖVE MŪSŲ

Vienam arba trims lygiems balsams prie fortepijono arba vargonų. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

ST. ŠIMKUS. TRYS LIAUDIES DAINOS

Dviem balsam prie fortepijono. 1. Ar aš tau, sese, neskaičiau. II. Palankėj, palankėj. III. Sėdžiu po langeliu. Išleido šv. m-jos kn. leidimo k-ja.

JUOZAS BALTIKAUSKAS. LAUKTUVĖS

Apsakymėliai vaikams. Čia jų yra 6: Lakštingalos. Žvejai. Kai siautėjo didysis karas. Nelaimė ant ledo. Senojo Rainiaus likimas. Lauktuvės.

Išleido mokytojų knygynas „Šviesa“. 70 pusl. Kaina 2 lt.

III Lietuviškosios Enciklopedijos tomo pabaigtuvės

Jau baigti trys „Lietuviškosios Enciklopedijos“ tomai. Baigus trečiąjį tomą, enciklopedijos leidėjai balandžio 14 d. vakare ateitininkų salėje sukvietė gausų būrį iš vyriausybės narių, universiteto profesorų, enciklopedijos bendradarbių, spaudos atstovų ir t.t.

Vyriausias enciklopedijos redaktorius prof. Vaclovas Biržiška pabrėžė sunkų redakcijos darbą ir padėkojo jos bendradarbiams už paramą. Pareiškė džiaugsmą, kad enciklopedijos leidimo darbas kaskart vis sparčiau eina ir ateity bus dar greičiau leidžiamas. Taip pat atsakė ir į priekaištus, kurie kartais be pamato prikišami enciklopedijai.

Švietimo ministeris prof. Tonkūnas pareiškė džiaugsmo, kad šis mūsų kultūros paminklas, „Lietuviškoji Enciklopedija“, gražiai auga ir kad prie jos darbo prisideda įvairių pasaulėžiūrų žmonės ir visi čia suranda vieningą kalbą ir vieningai sugeba dirbti. Palinkėjo šiam kultūros darbui kuo geriausių pasisėkimų.

Teisėgumo ministeris St. Šilingas pabrėžė, kad šis darbas sudaro mūsų kultūros augimą. Vienintelis laidas tautai būti gyvai — aukštai iškelti savo kultūrą. Todėl malonu pasidžiaugti, kad yra tiek daug žmonių, kultūros darbą dirbančių.

Enciklopedijos leidėjų vardu kalbėjo „Spaudos Fondo“ direktorius B. Žygelis. Pirmučiausia svečiams pranešė ministerio pirmininko J. Tūbelio sveikinimus ir linkėjimus enciklopedijos redaktoriams ir bendradarbiams. Toliau papasakojo apie enciklopedijos leidimo reikalus. Mūsų enciklopedijos leidimas, lyginant ją su kitų tautų enciklopedijomis, ne kiek nelėtesnis. Be to, mūsų enciklopedija yra tobulesnė ir pilnesnė už daugelį kitų tautų, pav.: čekų, lenkų, ukrainiečių ir net latvių. III tomas turėjo apie 7000 prenumeratorių.

Be aukščiau minėtų asmenų, įvairių įstaigų, organizacijų ir savo vardu kalbėjo dar: Vytauto Did. universiteto rektorius prof. Roemeris, profesoriai: Kolupaila, Vabalas-Gudaitis, Avižonis ir V. Mykolaitis-Putinas, be to, S. Čiurlionienė ir žurnalistų vardu J. Paleckis.

Redakcijos atsakymai

V. Aukštkalniui. Į Tamstos klausimus atsakome: 1) Iki šiol pagal „Karių pensijų įstatymą“ (Vyr. Žin. Nr. 201, 1352) liktinis puskarininkis, bendrai, pensijos ištarnauti negalėjo. Laikas, ištarnautas liktiniu, taip pat ir tikrojoje karo tarnyboje (§ 13 p. p. 1 ir 2), galėjo būti įskaitytas į pensijai ištarnauti laiką ir galėjo turėti reikšmės pensijai, jei liktinis puskarininkis pereitų tarnauti civiliniu tarnautoju karininko vieton arba jei liktų karininku. „Valstybės tarnautojų pensijų ir pašalpų įstatymo“ (Vyr. Žin. Nr. 221, eil. 1443) nėra aiškiai nustatyta, ar liktinio puskarininkio ištarnautas liktiniu laikas įskaitomas į pensijai ištarnauti laiką. Tačiau praktikoje, liktiniams puskarininkiams, perėjus tarnauti civiliniu tarnautoju į Krašto Apsaugos Ministeriją, nors ir ne į karininko vietą, arba į kitą ministeriją, Vyriausioji Pensijų ir Pašalpų Komisija jo ištarnautą liktiniu laiką įskaitydavo į pensijai ištarnauti laiką, bet už tą laiką reikėdavo, žinoma, sumokėti įnašai į pensijų fondą. Būtiną (privalomą) karo tarnybą į tą laiką neįskaitoma. Taip buvo iki šiol. Naujo „liktiniam puskarininkams atlyginti įstatymo“ str. 54 nustatyta, jog liktiniam bus mokamos pensijos ir pašalpos pagal „Karių pensijų įstatymą“. Tik, kol kas, šitas įstatymas dar nėra atitinkamai pakeistas. Kiek teko patirti, šitas pakeitimas jau priimtas ir netrukus bus paskelbtas Vyr. Žinioje. Šitame pakeitime, rodos, nustatyta, kad liktiniams puskarininkiams į pensijai ištarnauti laiką bus įskaitomas ne tik liktiniu jo ištarnautas laikas, bet ir laikas, ištarnautas būtinąjoje (tikrojoje) karo tarnyboje, tik už tą laiką reikės, žinoma, sumokėti į pensijų fondą.

2) „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymo“ str. 14 (Vyr. Žin. Nr. 470, eil. 3297) nustatyta, jog liktiniam duodami — arba butai arba butpinigiai. Liktiniai puskarininkiai, gyvenę valstybiniuose butuose, vedę ar nevedę gauna nemokamai baldus, kurą, šviesą, o kur yra vandentiekis, ir vandenį. Liktiniai puskarininkiai, gyvenę privačiuose butuose, nevedę — be butpinigių daugiau nieko negauna, o vedę — nemokamai gauna dar tik kurą. Tačiau įstatymo str. 20 nustatyta, kad nevedusiam, kai jis išlaiko beturčius tėvus ir su jais gyvena, duodami butai ar mokami butpinigiai vedusiųjų normomis. Tad kyla klausimas ar tokiam nevedusiam bus duoda-

mas kuras, jei jis gyvens privačiame bute, t. y., ar ir šiuo atveju jis prilyginamas vedusiam. Kadangi įstatyme aiškiai nepasakyta, tai tenka daryti išvadą iš įstatymo to skyriaus („butai“) bendros prasmės. Logiškai galvojant atrodo, jog pagal įstatymo str. 20 yra pagrindo tokį nevedusį, kuris išlaiko beturčius tėvus ir su jais gyvena, laikyti vedusiu visais būtų aprūpinimo atžvilgiais, taigi ir kuru aprūpinimo atžvilgiu. Reikia manyti, jog taisyklėse (str. 60) tatau bus aiškiai nurodyta. Kiek teko sužinoti, taisyklės netrukus bus paskelbtos įsak. kariuomenei.

P. Z. Civ. tarnautojai negali dėvėti kariškos uniformos. Tik kur būtinai reikalinga (pav., griežikai) tedėvima.

Vand. Jonevičiui. Už „Kario“ Nr. 12 honorarą Tamstai prateštas „Karys“ nuo gegužės 1 d. iki metų galo. Kalendorių išsiųsime.

Ant. Jokimui. Tamstai „Karys“ išrašytas visiems mėnams. Kalendorių išsiųsime. Tinkamus raštus dedame. Jeigu neįdėti — netiks.

J. Misiūnui. Už Nr. Nr. 1—17 Tamstai susidarė 15 lt. 20 ct.

Vyr. pusk. P. Daguiui. Tamstos straipsnio nedėsim, nes minėtos knygos forma jau numatyta pakeisti.

St. Griškevičiui. „Senas pulko muzikantas“, nors dalykėlis ir neblogas, bet „Kariui“ netiks. Pasiūlykite kuriam kitam jaunimo laikraščiui.

Br. Karpavičiui. „Į darbą“ nedėsim.

A. Šperbeliui. Apie nedėdamus smulkesnius rašinius bei korespondencijas neatsakinėjame, nes tai užimtų laikraštį daug vietos. Aplamai, jei neįdėta, tai netiks.

Alf. Žutautui. Reikės ir daugiau dokumentų. Bet apie tai gali sužinoti net ir savo valsčiaus valdyboj.

J. Lebonkai. Už honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ nuo š. m. gegužės 1 d. iki rugsėjo 15 d. Dar lieka 7 lt. už Tamstos galvosūkį Nr. 1.

Ss. Vs. Už honorarą Tamstos broliui išrašytas „Karys“ nuo gegužės 1 d. iki rugpjūčio 15 d.

A. Galminui. Šis eilėraštis netiks. Silpnas.

Totilai. Gavome, bet netiks.

V. p. Pračkauskui. Tamstos rašinio nedėsim, nes dėl sveikinimosi jau gana daug buvo rašyta. Motinos diena dedame kitą straipsnį.

Klaidos atitaisymas

Rašinyje: „Karo aviacija per didįjį karą“, Kario Nr. 16—17 383 pusl., pirmoje skiltyje, 6—7 eilutėje atspausdinta: ... Halb C I — C VI, Aviatik L. V. G. C I — C VI... turi būti: ... Halb C I — C VI, Aviatik, L. V. G. C I — C VI... 384 pusl., antroje skiltyje, 21 eilutėje atspausdinta: ... Kilimo laikas į 400 m... turi būti: ... Kilimo laikas į 4000 m...

Galvosūkio 13 nr. sprendimas

K — pitonas = kapitonas.

Paiškinimas: medų paslėpta raidė K, o apačioj žaltys pitonas.

Gera išsprendė: 1) J. S. (k. t. št.), 2) eil. V. Raugas (ryš. b.).

Galvosūkio 14 nr. sprendimas

Klaipėda — tiltas į saulėtą ateitį.

Gera išsprendė: 1) J. S. (k. t. št.), 2) J. Lebonka (ššl.), 3) eil. V. Raugas (ryš. b.), 4) v. p. J. Milevičius (6 p. p.), 5) K. Kosteckienė (šnc.), 6) j. p. K. Klinauskas (KPM), 7) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 8) j. p. V. Grikielis (A. b.), 9) v. p. A. Pliauskys (I p. div. št.), 10) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.), 11) ats. j. p. P. Davainis (Slk.), 12) J. Kerpauskas (A. Pn.), 13) v. p. J. Kesiūnas (1 p. p.).

Galvosūkis 18 nr.

(Vert. 2 tšk.)

$$(A-B) + (C-D) + (E-F) + (G-I) + (K-L) + (M-N) + (O-P) + (R-S) = X$$

A reiškia — profesija, B — metalas; C — liga, D — įėjimas; E — metalas, F — senovės P. Amerikos gyventojas; G — augalas, I — Amerikos valstybė; K — sen. lietuvių apsigynimo priemonė, L — Europos upė; M — ūkio padargas, N — berniuko vardas; O — užsiėmimas, P — gamtos reiškinys; R — ginklas, S — dvasiškis; X — lietuvių poetas.